

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Alma Myöhänen Metsäpirtistä teki lottana arvokkaan työn monen muun ohella. Hänen kanssaan kuvassa lie-
nee lotta Ida Ukkonen. Sivu 15.

Kymmenen vuotta ennen talvisodan alkua Vuokselassa vietettiin uuden kirkon vihkiäisiä. Sivut 16-18.

Joulukuussa 1939 siellä jossakin. Kuva Sakkola-Säätiön arkisto/Arvo Hyn-
nin kokoelmasta ErP6.

NRO 8/2009

JOULUKUU

Rauhaisaa joulun aikaa ja hyvää uutta vuotta

SUVANNON SEUTU nro 8/2009:

- * Paukun palsta: Euroopan jako 70 vuotta sitten, s. 3
- * Turkkisen turinat: Runojen tulkintaa sodasta, s. 4
- * Erillinen Pataljoona 6:n muistotilaisuus, s. 5
- * Jouluhartaus, s. 5-6
- * Antinpäivän aamu; talvisotaseminaarissa s. 7
- * Otteita talvisodan viideltä ensimmäiseltä päivältä, s. 8-9
- * Sodan muistot ovat tallessa, s. 9
- * Viljo Martti Lampun muistiinpanoja talvisodan ajoilta, s. 10
- * Runo Kannaksen soturille, s. 11
- * Muistoa ja muistoja kunnioittaen talvisodan hengessä s. 12-13
- * Metsäpirtin lottien pikkujoulutervehdys 1938, s. 14
- * Lasten Alma-täti elää muistoissa, s. 15
- * Vuoksen uuden kirkon rakennusvaiheet, s. 16
- * Vuoksen kirkon vihkiäisjuhla 80 vuotta sitten, s. 17-18
- * Vuoksen seurakunnan asioilta 1929-1930, s. 19
- * Virkin virkkeet: Joulukerho hermostaa ihmismielen, s. 20
- * Vuoksela-Seuran toimintaa 2010, s. 21
- * Siirtoväen muistolaatta paljastettiin Tammelassa, s. 22
- * Joulutervehdyksiä, s. 23
- * Kotikontujen tienoita tervehtien, ja muita lauluja, s. 24
- * Arkihuolesi kaikkia heitä - metsäpirttiläiset Seinäjoella, s. 25
- * Sakkola-seuran hyvänmakuinen pikkujoulu, s. 26
- * Sipulimaitoa flunssaan, s. 27 * Salon Sakkola-tytöt lätissä, s. 27
- * Vesilahden Karjalaisten pikkujoulutunnelmaa, s. 28
- * Karjalainen risteily toiseksi suurin tapahtuma, s. 29
- * Vuoden 1918 tapahtumat ja uhrin Suvannon seudulla, s. 30
- * Karjalaista musiikkia, s. 31 * Nuoran suvun matka, s. 32
- * Perheutisia, sukukokouksia, yhteystietoja, s. 35-40

Sakkola-Museo
on auki talvikaudella
Kuokkalan
Museoraitilla
Lempäälässä vain
ennakkotilauksesta

Tiedustelut:
Antti Hynnä
0408490048

Hannu Turkkinen
040 581 4398

Lahjoituksia Sakkola-Museolle

Jurkka Paaso on lahjoittanut 1930
ja 1934 painetut kirjat Karjala vapa-
ussodassa I-II.

**SEURAAVA
SUVANNON SEUTU -
LEHTI nro 1/2010
ilmestyy helmikuun
alkupuolella
Aineistot toimitukseen
viimeistään pe 22.1.
mennessä, kiitos!**

PAUKUN PALSTA

Euroopan jako 70 vuotta sitten

Sosialistiset diktaattorit, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Josef Stalin ja Kansallissosialistisen Saksan Adolf Hitler jakoivat Euroopan 23.8.1939 allekirjoitetulla salaisella sopimuksella. Jakolinja tuli kulkemaan Euroopan halki siten, että Suomi, Baltian maat, Puolan itäosat ja Bessarabia (nykyinen Moldova) tulivat kuulumaan Neuvostoliiton etupiiriin ja tämän linjan länsipuoli Saksan etupiiriin.

Kummallakin osapuolella oli suurempia suunnitelmia alueensa ja valtansa laajentamiseksi. Stalin oli tekemässä maailmanvallankumousta ja pyrki saaman jalansijaa läntisessä Euroopassa. Hitler puolestaan pyrki hankkimaan saksalaisille elintilaa itäisestä Euroopasta. Molemmat diktaattorit näkivät kyseisen jakolinjan väliaikaiseksi ja kaavailivat sen ylittämistä.

Saksa aloitti toimenpiteet heti syyskuun alussa vallatakseen oman osuutensa itäisestä Euroopasta hyökkäämällä Puolaan. Puolan koskemattomuuden taanneet Ranska ja Englanti julistivat Saksalle sodan, mutta eivät ryhtyneet minkäänlaisiin sotatoimiin Saksan hyökkäyksen torjumiseksi.

Neuvostoliitto ryhtyi myös välittömästi sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen toimenpiteisiin oman osuutensa saamiseksi. Saksan vallattua läntiset osat Puolasta Neuvostoliitto marssi Puolan itäosiin syyskuun lopulla kohtaamatta suurtakaan vastarintaa. Näin Euroopan mahtavat diktaattorit jakoivat Puolan hyvässä yhteisymmärryksessä.

Baltian maille lähetettiin syksyn 1939 kuluessa kullekin vuoron perään neuvottelukutsu, joissa vaadittiin Neuvostoliitolle tukikohtia ja alueluovutuksia. Vaikka kaikki Baltian maat Viro, Latvia ja Liettua suostuivat tukikohtien luovuttamiseen, Neuvostoliitto miehitti ne kaikki ja liitti sosialististen neuvostotasavaltojen perheeseen vuoden 1940 aikana.

Vuoden 1940 loppuun mennessä kumpikin osapuoli oli saanut oman osuutensa jakosopimuksen mukaisesti, paitsi.... Ruotsi oli kantona kassessa natsien puolella eivätkä bolshevikit olleet pystyneet miehittämään Suomea eivätkä liittämään sitä Neuvostoliittoon.

Suomelle lähetettiin myös neuvottelukutsu Moskovaan lokakuussa 1939. Tässä vaiheessa suomalaisilla ei ollut käsitystä Saksan ja Neuvostoliiton välisestä salaisesta sopimuksesta, joka koski Euroopan jakamista näiden maiden kesken. Tieto tai ainakin pieni aavistus sopimuksen olemassaolosta saatiin vasta marraskuussa 1939.

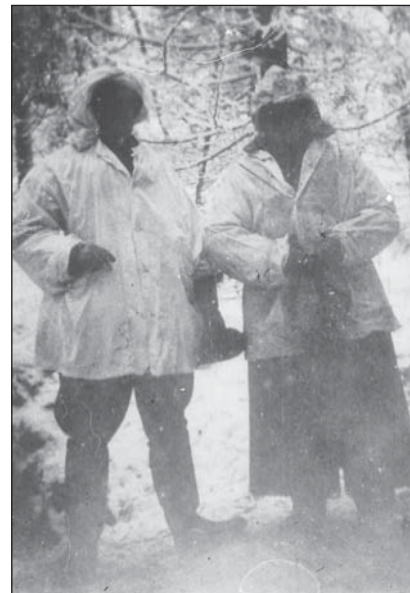
Samaan aikaan, kun neuvottelijat lähtivät Moskovaan, Suomessa järjestettiin täydellinen liikekannallepano. Sotilaat asettuivat puolustusasemiin Neuvostoliiton vastaiselle rajalle, vaikka sodan mahdollisuuteen ei uskottukaan. Suomen hallitus ei suostunut kuin vä-

häisiin alueluovutuksiin, jotka eivät Neuvostoliitolle riittäneet. Näin ollen Neuvostoliitto hyökkäsi yllättäen, ilman sodanjulistusta, Suomeen 70 vuotta sitten marraskuun viimeisenä päivänä voimakkaan tykistökeskityksen jälkeen aamulla kello 7 Suomen kaikilla rintamilla ja kaikilla aselajeilla, maitse, meritse ja ilmaitse. Talvisota oli alkanut.

Näin kaksi Euroopan diktaattoria olivat aloittaneet maailman paloksi muodostuvan sodan. Isäni sanoi joskus, ettei hän voi koskaan äänestää sosialistia, kun hän on kaksi ja puoli vuotta taistellut yhden sosialistin puolesta toista sosialistia vastaan. Tosin sosialistisia puolueita meillä ei enää eduskuntatasolla onneksi olekaan.

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
GSM0500-741296
hannu.paukku@punkkalaidun.fi

Joulukuussa 1939 siellä jossakin. Kuva Sakkola-Säätiön arkisto/Arvo Hynnin kokoelmasta ErP6.

Tilaa joululahjoiksi Sakkola-Säätiön kustantamia kirjoja
yms.tuotteita. Katso tilaustiedot sivulta 39 ja www.sakkola.fi!
Uusimpia teoksia mm. Sydän-Sakkola ja Tuvasta tupaan 1939!

Runojen tulkintaa sodasta

Pyhä yö

*Oli muuan Jooseppi Kirvesmies,
oli siellä missä me muutkin;
jää hältä vaimo ja kotilies,
jo vierä viikot ja kuutkin.*

Näin alkaa Yrjö Jylhän, talvisodan Taipaleessa taistelleen JR 30:n kompanianpäällikön sotajoulusta kertova runo Pyhä yö. Se sisältyy hänen tunteita herättävään runokokoelmaansa

Kiirastuli vuodelta 1941. Jylhän runot kertovat runon keinoin sodan mielettömyydestä ja suomalaisen sotilaan uhrautuvuudesta meidän jälkipolvien hyväksi. Jylhä on runokokoelmiensa ohella kääntänyt suomeksi maailman kirjallisuuden klassikoita. Meille, joiden sukujuuret ovat Suvannon rannoilla, hän on aina Taipaleen sankarien kuvaaja.

Aleksanteri Aava eli riiskalainen Aleksanteri Kuparinen on saanut vahvat vaikutteet synnyinseudultaan. Sijaitsevathan siellä Taipale, Suvanto ja suuri Laatokka, hänen runojensa synnyttäneet viljavat kalaveet. Lainaan hänen puhuttelevaa runoan Patsaan äärellä Aleksanteri Aavan Kootut teokset -kokoelmasta vuodelta 2004:

*Jo on riehunut myrsky
ylitse isäimme maan,
ja on kaatanut tyrsky
kansamme kalleintaan,
löi vihaisin terin
tuli ja teräs päin,
mutt' sankari – verin
me vapahat olemme näin.*

Kuunnellessani Evakon laulua perheidyin kotkalaissyntyisen Veikko ”Vepä” Lavin elämään ja taiteilijataustoihin tarkemmin. Evakon laulun puhutteleva teksti ja sävelet ovat hänen käsialaansa. Se kertoo syvästi karjalaisen kansan kohtalon niin, että kyynel kohoaa silmäkulmaan. Ystävä ja viholliset -kasetilla on Evakon laulun lisäksi toistakymmentä muuta hänen teostaan. Niissä Veikko Lavi kertoo talvi- ja jatkosodan tunteja omalla rosoisella, koskettavalla tyylillään. Hänen ohellaan on nauhassa tulkitsemassa Anneli Saaristo, Harri Saksala, Paavo Maijanen ja Markus Allan.

Suvannon jäällä -laulu kertoo mielestäni suoraan Keljan taistelun tunteja kylmyyden, kuoleman ja aseveljeyden myötä:

*Synkällä Suvannon jäällä
järkyttyneenä mä seisoin.
Kuoleman pelko on täällä,
se mustina vakoina nousee.
Tuhannet testatut tuolla
jäätynein raajoin ja kasvoin...*

Lavi kuvailee kirgiisin kohtaloa Karjalan valtaviirilla, diktaattorin käskyn vaikutuksia ja lopulta palaa juoksuhautauksensa Taipaleen rintamalla tuoden haavoittuneelle aseveljelleen pakissa vetä:

*Veljeni suojaan siellä
kuivunein huulin vartoo,
että he kestäisi aamuun
uusien kynnosten tekoon.*

Lempäälässä syntyneen ja nuoruutensa eläneen Kivijärven kirkkoherran Väinö Havaksen tunnetuin runo ”Testamentti pojalleni” puhuttelee kuulijansa sielun syvyyksiä myöten. Havas kirjoitti sen vähän ennen talvisotaa. Havas kaatui jatkosodan alussa. Sulho Ranta sävelsi runon, joka kirjoittajansa kohtalon myötä syvensi viestin merkitystä.

Haluan tuon runon kertovan meille evakkojen jälkeläisille viestin 70 vuoden takaa nykyisessä kotikunnassani syntyneeltä sankarivainajalta:

*Tänä aamuna, poikani lähdin
kohti tuskien rintamaa.
Sinun, äitis ja veljes tähden
minut kutsuvi isänmaa.
Isänmaallinen, kontua vailla
olen ollut ja köyhä mies.
Sydän-Suomeni karuilla mailla
oli suitseva kotilies.
Perinnökseni, poikani, annan
tyhjät taskut ja isänmaan,
kalasaunani väkkyvän rannan,
pyhän uskon Jumalaan.
Minut kerran kun kantavat luokses,
risti sormes ja ole mies.
Kävi, poikani, näin sun vuokses,
minä viitoitin miehen ties.*

Väinö Havas (1939)

Toivotan kaikille Suvannon Seudun lukijoille rauhaa joulua ja onnellista vuotta 2010 itsenäisessä Suomessa!

Hannu Viljonpoika Turkinen

Sakkola-Säätiössä muutamia henkilövaihdoksia

Sakkola-Säätiön valtuuskunta piti syysvuosikokouksensa Lempäälässä 15.11.2009. Kokouksessa hyväksyttiin tulevan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Valtuuskunnan puheenjohtajana valittiin jatkamaan Hannu J. Paukku. Valtuuskunnan jäsenistä eroa pyysi terveydellisiin syihin vedoten Pertti Lopenen. Hänen tilalleen valittiin Antti Koironen, ja Antin varajäseneksi Mer-

vi Äikäs. Antti Hynnän uudeksi varajäseneksi nimettiin Väinö Meskanen.

Hallitukseen kuuluvat pj. Hannu Turkinen (henkilökoht. varajäsen Markku Nuora), vpj. Aila Alanen (Juha Kuisma), siht. Matti Naskali (Pekka Hinkkanen), Anneli Kuisma (Elsa Mäkelä), Yrjö Raaska (Ritva Koski) ja Teuvo Viskari (Jouni Koivisto).

Myös Sakkola-Museota luotsaavaan toimikuntaan on tullut muutoksia. Ar-

kistonhoitaja Tarja Vierikko on päättänyt tehtävänsä, ja hänen seuraajakseen on nimetty Satu Karvinen Vesilahdesta. Ensimmäisenä arkistonhoitajana toiminut Elsa Mäkelä ja museovastaava Antti Hynnä ovat luvanneet auttaa Satua tehtäviin perehtymisessä. Museo-toimikuntaa täydentää myös Carl Jansson, jota on tehtäviin opastaa isoisänsä Eero Pilvinieni.

Marjo Ristilä-Toikka

Erillinen Pataljoona 6:n (ErP6)

Asevelijuhla ja Keljan taistelujen 70-vuotismuistotilaisuus

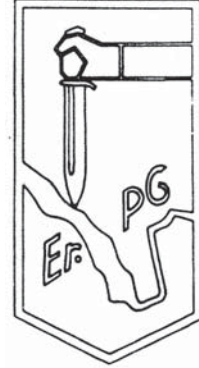
pidetään Lempäälän Ehtookodossa su 27.12.2009

Jumalanpalvelus Lempäälän kirkossa klo 10,
kunniakäynnit sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä
Kirkkokahvit Ehtookodossa (Katepalintie 9) klo 12-13
Juhla alkaa klo 13, ohjelmassa tervehdyksiä, musiikkia, runonlausuntaa,
juhlapuhe valtiot, tri, eversti Ilkka Puukka.
Talvisotaan ja Keljaan liittyvä valokuvanäyttely.
Ruokailu klo 14.30. Ohjelma 25 euroa, sis. kahvit ja aterian seisovasta pöydästä.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset viimeistään 20.12. mennessä:
Hannu Turkkinen p. 040 581 4398, hannu.turkkinen@kotiportti.fi
Heino P. Paavilainen p. 0400-666725, heino.paavilainen@pp.inet.fi
Tauno Pessi p. 0400 563 974, tauno@pessi.fi
Erkki Heiskanen p. 0400 496 983, ekiheiskanen@gmail.com

Tilaisuus avoin kaikille aiheesta kiinnostuneille – tervetuloa!
Tumma puku, kunniamerkit

Järjestää Erillinen Pataljoona 6:n Perinneyhdistys

Paimenena

”Sillä seudulla
oli paimenia yöllä ulkona
vartioimassa laumaansa.”

yö oli ihan tavallinen,
talviyö, ehkä kylmäkin

lampaat turvassa,
paimenet ilmeisesti
nuotion äärellä lämmössä

mikään
ei enteillyt
odottamattomia tapahtumia

”Yhtäkkiä
heidän edessään
seisoi Herran enkeli,
ja Herran kirkkaus
ympäröi heidät.”

hämmästyks, pelko
valtasi paimenet

mitä tämä nyt on ?

he saivat tehtävän:
menkää Betlehemiin,
katsokaa, mitä on tapahtunut

ilosanoma
teille ja kaikelle kansalle:

”Tänään on teille
Daavidin kaupungissa
syntynyt Vapahtaja.
Hän on Kristus, Herra.”

enkelten kuoro
lauoi maailman ensimmäisen
joululaulun

”Jumalan
on kunnia korkeuksissa,
maan päällä rauha
ihmisillä, joita hän rakastaa.”

kuoro
palasi taivaaseen

paimenille
tuli kiire katsomaan

lampaat saivat jäädä

”Kaikki
oli juuri niin
kuin heille oli sanottu.”

paimenet,
ihan tavalliset työmiehet,
joulun ensimmäiset
todistajat, sanansaattajat

minä,
ihan tavallinen ihminen

joulun sanoman
sanan saattajako ?

Leena Repo

Jouluhartaus

Olemme siirtyneet kirkkovuodessa adventtiaikaan ja tätä kirjoittaessani 30.11.2009 muistelemme talvisodan alkamista, josta on kulunut päivälleen 70 vuotta. Muistelemme sotiemme veteraaneja, jotka ankarissa olosuhteissa taistelivat ylivoimaista vihollista vastaan. Emme tietenkään unohda heitä, jotka joutuivat jättämään kotinsa ja kotiseutunsa ja lähtemään evakomatkalle.

Lähestyvä joulukuukaus antaa meille aiheen palauttaa mieliimme menneitä aikoja. Meille nuoremmille, mutta toki kaikille kuuluu Pyhän Raamatun kehoitus: ”Muistella muinaisia aikoja, ajatella menneiden sukupolvien päiviä. Kysykää isiltä, niin he kertovat teille, kysykää vanhuksilta niin saatte kuulla.” 5. Moos. 32:7.

Me suomalaiset olemme saaneet säilyttää itsenäisyytemme ja olemme yksi kansa siksi, että meitä sitoo toinen toisiimme yhteinen menneisyys ja yhteiset kansalliset muistot. Sanotaan, että historia on kansakunnan muisti. Joka ei tunne menneisyyttä, toimii nykyhetkessä kuin muistinsa menettänyt tietämättä mistä ponnistaa ja mihin suuntautua.

Joulu, johon parhailaan eletävä adventtiaika meitä valmistaa, on muistojen juhla. Joulu ei ole jääne menneiltä ajoilta, vaan se on voimavara meille muutosten keskellä kamppaileville nykypäivän suomalaisille. Maailma muuttuu ja me itsekkin muutamme ainakin siten, että vuosien jäljet näkyvät olemukssamme.

Mutta on myös asioita, jotka ovat pysyneet ja säilyttäneet asemansa. Ne ovat asioita, jotka olemme eläneet syvällisesti ja tahdomme niiden säilyvänkin mahdollisimman muuttumattomina ja siirtää niitä tuleville polville. Joulu on tällainen asia, mikä on säilyttänyt asemansa ja voimansa.

Joulun voima piilee perinteissä, sanotaan. Jouluperinteisiimme kuuluu monta kaunista ja hyvää asiaa, jotka luovat joulun tunnelman, antavat rauhaa ja iloa, kuten perheiden yhteinen joulunvietto, jouluaaton hartaus, joulukirkko, kynttilöiden sytytys poisrukuneiden läheisten haudoille, joulusau-

Joulun sanomaa ehdittiin julistaa 1930-luvulla Vuokselan uudessa kirkossa kymmenen vuoden ajan. Ylväänä kummulleen jäi kirkko lähdettäessä ensimmäiselle evakkotaipaleelle joulukuussa 1939. Takaisinpaluun jälkeen vuonna 1941 kirkko kunnostettiin toimintakuntoon, ja seurakunnallinen elämä alkoi uudestaan. Toiselle evakkotaipaleelle lähdettäessä kesäkuussa 1944 Vuokselan kirkko jouduttiin taas jättämään kauniin Pikku-Vuoksen maisemiin Sakastin puoleinen pääty kuvattuna 5.9.1944.

na, jouluruoat, joulukuusi latvatähtineen, koristeineen ja kynttilöineen, joululahjat, joululaulut, rauha ja lepo.

Näihin perinteiden mukaan toteutuihin asioihin on kätkeytynyt kallisarvoinen elämää rikastuttava voima. Mutta onko siinä kaikki? Voivatko tavat, tottumukset ja perinteet tehdä joulusta joulun? Jotain ratkaisevaa vielä puuttuu. Puuttuu joulun sanoma, mikä on pysynyt muuttumattomana alati muuttuvan ajan keskellä. Joulun sanoma on ilosanoma, evankeliumi.

Joulun sanoma on sanoma Jumalan rakkaudesta ja rauhasta. Joulun sanoma on vastaus rauhattoman ihmisen rauhankaipuuseen, pelokkaan ihmisen pelkoon ja ahdistuneen ihmisen ahdistukseen. Kedon paimenten kuulema enkeliviesti kuulutti: ”Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.” Luuk. 2:10-11.

Joulu on ainutlaatuinen juhla, johon liittyy pyhyiden tunto, rauha ja hyvä mieli.

Jouluna alkoi meidän pelastuksemme kannalta tärkein tapahtuma-sarja. Sen on Herran apostoli kiteyttänyt sanoihin: ”Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lokenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiin.” 2. Kor. 5:19. Ilman tätä viestiä joulu ei olisi joulu. Evankeliumi tekee joulusta joulun.

Siunatkoon Jumala hyvydessään ja ihmisrakkaudessaan elämämme muistot ja suokoon meille joulun rauhan ja siunauksen.

Seppo Komonen

Rovasti,

Kangasniemen emeritus kirkkoherra

Vuokselalaisten evakuointi tapahtui kesäkuussa 1944, jolloin Seppo oli kahden ja puolen päivän ikäinen evakomatkalle lähdettäessä.

Antinpäivä aamu 1939

Talvisotaseminaarissa Karjala-talolla

Talvisodan alkua valottava seminaari pidettiin Karjala-talolla 5.12. Tilaisuuden järjestivät Karjalan Liitto sekä Terijoen, Kivennavan, Raudan, Sakkolan ja Metsäpirtin pitäjäyhteisöt. Talvisotaseminaari oli tullut seuraamaan runsaslukuinen yleisö.

Tilaisuudessa keskityttiin ennen kaikkea sodan alun tapahtumiin, miksi jouduttiin sotaan ja miten selvittiin sodan ensimmäisistä päivistä ja miten saatiin siviilien evakuointi käyntiin.

Professori Ohto Manninen, juuri Pietarista palanneena, kertoi miksi jouduttiin Talvisotaan ja miten ratkaiseva merkitys oli Molotov-Ribbentrop -sopimuksella. Hän valotti myös Venäjän historian tulkinnan vaihtuvuutta vuosien varrella.

Toinen esitelmän pitäjä, FM Liisa Ahokas kertoi karjalaisten kokemuksista ensimmäiseltä evakkomatkalta. Esitelmä perustui hänen vuonna 2009 valmistuneeseen pro gradu -tutkielmaan Turun yliopiston Suomen historian laitoksella. Innoittajana tutkimukselle olivat hänen omat isovanhempansa, jotka lähtivät evakkoon lapsineen Lumivaarasta. Tutkielmasta on julkaistu kirja ”Evakkomatalla”. Liisa Ahokas toivoi teoksen antavan enemmän tietoa evakkomatasta nuoremmille polville ja sitä kautta oman historian ja juurien syvempää ymmärrystä.

Eija Sipiläisen ja Raita Karpon runonlausunnan ja laulun jälkeen alkoi odotettu paneelikeskustelu. Siihen osallistuivat Helli Taponen, Tyyne Viljakainen, Irma Havumäki, Leo Laulajainen ja Pentti Kaihoniemi järjestävistä pitäjäyhteisöistä. Juontaja Teuvo Kugarisen johdolla kuunneltiin panelistien kertomana evakkomatkan alun karua todellisuutta. Tärkeimpänä tuli esille kodin menettäminen ja huoli huomisesta. ”Ikäin mie muistan”.

Viimeisenä kertoi Sakkola-Säätiön kunniapuheenjohtaja Yrjö Raaska veteraanin ajatuksia Talvisodan ensimmäisistä päivistä. Yleisö kuunteli aivan

Seminaarin esiintyjäkaartiin kuuluivat mm. Ohto Manninen (vas.), Liisa Ahokas, Leo Laulajainen ja Yrjö Raaska.

Tilaisuuden juonsi ja paneelikeskustelua luotsasi Teuvo Kugarinen.

hiljaa veteraanin kertomaa. Yrjö Raaska lopetti toteamalla, että alueet Suvannon eteläpuolella olivat 6.12.1939 jo vihollisen valloittamia.

Kiitos järjestäjille hyvästä seminaarista!

Eero Pilviniemi

Kuulolla olivat mm. Eila ja Erkki Pekkarinen Raudusta.

Kahvitauolla Liisa Ahokas ja Yrjö Raaska.

Otteita talvisodan viideltä ensimmäiseltä päivältä 1939

Sakkolan Vilakkalasta kotoisin oleva Teuvo Viskari on välittänyt toimitukselle muistelmia, jotka naapuripitäjä Valkjärveltä lähtenyt Viljo Kymäläinen on merkinnyt muistiin talvisodan viideltä ensimmäiseltä päivältä. Niissä hän kuvailee yksityiskohtaisesti ”mitä mieletön sota sai aikaan tämän sukupolven raskaina päivinä”.

Ohessa lyhennettyjä otteita Kymäläisen muistelmista evakuointitehtävänsä ajalta.

”Sota tuo tullessaan suurta kärsimystä, ei vain sotilaille, vaan myös siviili ihmisille. Ja lisäksi viattomat luontokappaleet, kotieläimet saavat sodan syttyessä armottoman kohtalon osaksensa. Näistä kärsimyksistä joutuvat rajaseutujen asukkaat ja eläimet ensimmäisinä osalliseksi. Niin kävi myös talvisodan ensimmäisinä ja raskaina päivinä. Se kaaosmainen tilanne, joka vallitsi teillä ja kujilla, sitä jouduin seuraamaan viitenä ensimmäisenä sotapäivänä.”

”Olin PPP 2:n kasarmilla Valkjärvellä suorittamassa YH:n alaista palvelusta, kun sota syttyi 30.11.1939.

Kotini sijaitsi Punnusjärven rannalla noin kymmenen kilometrin päässä kasarmilta. Sain luvan käydä yön aikana kotona. Esikuntaväpeli heitti eteeni pöydälle kolme laatikkoa kiväärin patruunoita ja sanoi, ota nuo mukaasi, niitä voit tarvita.”

Erinäisten vaiheiden jälkeen Kymäläinen pääsi kotiinsa, vaikka raskas ammus oli katkaista hänen matkantekonsa lyhyeen. Kotona käynti oli lyhyt, eikä hän kertonut tapahtumista, vaikka aavisti että lähtö on kaikille tulossa tuntemattomille teille. Oli aika palata kasarmille, josta komppania oli perääntynyt Kuoppahampaalaan noin kolmen kilometrin päähän.

”Iltapäivällä tuli lähetti ja haki minut komentopaikalle. Siellä ilmoitettiin, että

”Lisäksi viattomat luontokappaleet, kotieläimet saavat sodan syttyessä armottoman kohtalon osaksensa.”

Nirkkolan kylään on teurastettu autokuorma sikoja eräaseen pihaan ja ne on haettava sieltä pois. Emme ehtineet lähteä, kun tuli tieto, että taistelut raivoavat siellä, eikä sinne enää pääse. Tuli uusi määräys; saatte valita viisi reipasta sotilasta mukaanne. Teidän ryhmänne joutuu evakuointitehtäviin. Pyynnöstä pääsin Punnusrannan kyliin, joissa paikat olisivat tutut. Määräyksestä jouduimme nimismiehen käyttöön niin kauan kuin hän haluaa.

Tehtävänä on tyhjentää kylät. Ilma-vaaran takia niiden on oltava tyhjänä aamukuuteen mennessä. Karjat on laskettava yhteen laumaan tielle ja valvottava, että siviiliasujat lähtevät myös. Tielle väsyvät eläimet on ammuttava ja siirrettävä syrjään, että tie on auki sotilaskuljetuksille.

Rajoilta oli väestö ja karja lähteneet jo edellisen päivän aamuna, joten ne olivat joutuneet kulkemaan jo toista vuorokautta. Näky oli aika lailla lohduton. Ensimmäisen tielle väsyneen lehmän jouduimme ampumaan jo alkumatkasta. Se ei ollut helppo tehtävä hoitajan seurattessa vierestä”.

Kymäläiselle sotilastovereineen tuli kullekin yli kymmenen talonväen häätömatkaan, Kymäläiselle myös oman kotitalonsa.

”Eräskin talonisäntä otti kantamuk- sen vasta jauhettuja vehnä jauhoja ja hautasi kellonsa ja rahansa maahan, jotka arveli jälkeensä käyvän hake- massa. Ei niitä sitten enää välirauhan aikaan löytynyt”.

”Mikä oli se voima, joka pani nämä onnettomat niin äkkiä liikkeelle, monet yösydännä vuoteeltaan herätettyinä,

ilman mitään omaisuutta, pieni nyytti selässään, ilman mitään tietoista päämäärää ja tulevaa kohtaloaan kohti. Ihmeekseni en nähnyt näiden silmissä kyynelitä kuin harvoissa tapauksissa. Sinä yönä näin mitä erilaisimpia lähtö- hetkiä. Minulle sanottiin monta kertaa, mitä minä oikein ottaisin mukaani”.

”Sillalla oli vain ratapölkkyt palkkien päällä poikittain, joten siinä oli vaikea lehmien kulkea. Mentyäni perässä rautatiesillalle, sieltä ojan pohjalta kuului kovaa ähkinää. Kivien välissä näin neljä lehmän sorkkaa ylöspäin värisevän kuin vilutautisella. Yksi lehmä oli pudonnut ja ottanut 7-8 metrin voltin kivien väliin. Kiväärin luoti teki lopun tämän lehmän kärsimyksistä”.

”Asemalla odotushuoneen lattia oli aivan täynnä väsyneitä. Siinä taskulampun valossa huomasin pöydän jal-kojen vieressä hyvin vanhan naisen, kasvot olivat tuhkanharmaat ja liikkumattomat, hän oli kuollut. En tullut tietämään, liekö kuollut siinä ja ken lienee ollut. Vainaja nostettiin halkoliiteriin, enkä sen jälkeen kuullut, mistä sai lopullisen leposijansa”.

Kymäläinen saattoi myös oman kotiväkensä matkaan. Äiti otti mukaan pussin vehnä jauhoja, että olisi perille päästyä voinut paistaa tuliaisiksi lettuja. Kiireessä mukaan lähtikin kahden kilon suolapussi, mikä ilmeni päästyä Turun läänin Kosken kirkonkylään saakka.

Vähän myöhemmin evakuointipäivinä Kymäläinen pääsi vielä kotiinsa. Edessä oli raskas tehtävä tappaa navettaan jääneen pienkarjan kärsimykset, ettei niitä eläviltä poltettaisi: kolme sikaa, vasikkaa ja viisi kanaa.

”Kun olin aikani niiden perässä poukkoillut, hiljeni elämä navetassa, ja olin itsekin hikisenä kurjassa kunnossa, pimeässä lantanavetassa tuhrinut vaatteeni. Se oli sodan katkerin ja viimeisin käyntini kodissani talvisodan ensimmäisinä iltoina”.

”En tarvinnut valoa palatessani, sillä tulipalojen loimu kuvasti vähän lumen verenkarvaisen punaiseksi.”

”Esi-isiemme kohtalo oli taas toistunut, mitä nurjimman kohtalon tavalla. En tarvinnut valoa palatessani, sillä tulipalojen loimu kuvasti vähän lumen verenkarvaisen punaiseksi”.

Viidennen sotapäivän muistoissa on ikävä tapaus vanhan isännän hevosen lopettamisesta.

”Tapasin maantiellä erään partaisen vanhuksen matkaamassa hevosineen ja kuormineen. Hevonen oli valjastettu reslaren eteen ja kuormassa oli suuri määrä sekalaista irtainta. Hevosen vierellä käveli toinen nuorempi hevonen, olisiko ollut parin vuoden ikäinen varsa, kolmella jalalla. Valjaissa oleva hevonen veti sitä puoliväkisin perässään. Rintamalle matkalla olleen kuorma-auton lava oli töytäissyt hevosen lonkalta kämmenen kokoisen palan nahkaa ja lihaa, mikä retkotti siinä kupeella. Vanhus katsoi minuun hätääntyneesti, kyyneleet tipahtivat silmistä ja katkonaisesti tulivat sanat: ”Älä ammu kantakirjattaman varsaa”.

Säälitti vanhuksen katse. Säälitti myös hevosen suurien silmien moljotus, ikään kuin armonlaukausta anoen.

”Vanhuksen huomaamatta painoin pistoolin piipun otsakarvovoihin, laukaus kajahti ja luoti teki tehtävänsä. Vanhus ei puhunut minulle enää sanaakaan, vaan jatkoi allapäin matkaansa”.

Viiden päivän kuluttua raskas evakuoitotehtävä päättyi Kymäläisenkin osalta, kun tantereet kutsuivat toisaalle.

”Emme puuttuneet enää tiellä tapahtuvaan liikenteeseen, vaikka näkymät olivat edelleen hyvin surulliset. Tulimme Äyräpään lossille ja sieltä matka kohti Laatokkaa alkoi. Uusia vaikeita tehtäviä oli vielä edessäpäin”.

Viljo Kymäläinen
syntynyt 14.1.1914,
kuoli 10.9.1994.

Sodan muistot ovat tallessa

Talvisodan syttymisen 70-vuotis-muistopäivänä Lempäälässä julistettiin kirja Sota muistoissa – Lempäälän veteraanien kertomuksia. Pääasiassa veteraanien ja lottien henkilökohtaisista muisteluista kootun kirjan on kirjoittanut tietokirjailija, toimitaja Ritva Mäkelä.

Koska Lempäälä on yksi sakkolalaisien sijoituskunnista, on kirjaan saatu haastatteluja myös karjalaisilta sodan kokeneilta ihmisiltä. Heitä ovat mm. Sirkka ja Kaarlo Kuuppo, Väinö Leppänen, Viljo Pitkänen, Eino Valtonen, Arvi Ruotunen, August Viskari, Helvi Talvio, Helvi Toiva ja Martta Pajari. Sakkolalaisien lisäksi on haastateltu muutamia muita karjalaisia, jotka ovat muista pitäjistä.

– Sodan muistot eivät ole häipyneet veteraanien muistoista, vaan monet osaavat edelleen yksityiskohtaisesti kertoa sotareissunsa vaiheet. Tosin on heitäkin, jotka eivät näihin muistoihin enää halua palata, toteaa Ritva Mäkelä.

Kirjaan on haastateltu kaikkiaan 64 henkilöä.

– Suurin osa muistelijoina on sodassa taistelleita miehiä, mutta lisäksi on kuultu sellaisia sota-aikana varusmiespalveluaan suorittaneita, jotka eivät rintamalle asti ehtineet, sekä sotilaspoikia, joita tarvittiin monenlaisissa sota-aikaan

liittyneissä tehtävissä. Talvisodan veteraaneja keskuudessamme on enää hyvin vähän, mutta muutamia on vielä löytynyt haastateltaviksi.

Kirjassa on myös naisten kertomuksia – niiden, jotka lottina palvelivat sotatoimialueella tai kotirintamalla, sekä niiden, jotka kantoivat suuren vastuun kuljettaessaan karjaa ja omaisuutta satojen kilometrien pituisen evakkomatkan Karjalasta Sisä-Suomeen. Myös lapsen näkökulma on esimerkinomai-

sesti otettu huomioon: miten lapsi sota-ajan kauhut koki. Kertomusten lisäksi kirjassa on suuri määrä valokuvia.

Veteraaniperinteen tallentaminen sai alkunsa Lempäälän kirkkoherra Mikko Oikarisen aloitteesta, ja päätöksen kirjan julkaisemisesta teki Lempäälän kunnanhallitus itsenäisyyden juhluvuonna 2007. Myös seurakunta osallistui hankkeen kustannuksiin. Kirjan toimitajaa auttoi haastattelujen teossa Sakkola-Säätiön ja Lempäälän Sotaveteraanien puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

Sota muistoissa -kirja on kunnianosoitus veteraaneille, ja samalla sen tarkoituksena on omalta osaltaan auttaa nuorempaa polvea ymmärtämään, mitä tapahtui niinä vuosina, jolloin Suomi taisteli itsenäisyydestään.

Marjo Ristilä-Toikka

Sota muistoissa – Lempäälän veteraanien kertomuksia -kirjan hinta on 25 euroa.

Tilaukset:
Ritva Mäkelä, puh. 050 518 5010,
ritva.makela@koti.soon.fi

Raili Reini 050 383 9675,
raili.reini@lempaala.fi

Ritva Mäkelän kirjoittaman Sota muistoissa -kirjan teossa avusti mm. Sakkola-Säätiön pj. Hannu Turkkinen.

Viljo Martti Lampun muistiinpanoja talvisodan ajalta

Res.alikersantti s. 22.2.1913 Sakola, Riiska. 227585. Puhelinryhmän johtaja. Saapui 7.10.1939.

Lokakuun 7 pv 1939 sain kutsun ylimääräisiin kertausharjoituksiin Raudun suojeluskuntatalolle, jonne saavuttiin aamulla klo 06.30. Siellä jaettiin miehet eri ryhmiin, jouduin toiseen tulenjohtopuhelinryhmään. Reserviäikana rakennettiin puhelinyhteydet patterien aseisiin ja tulenjohtopaikoille, joita oli useampia. Tämän jälkeen olimme aina päivystysvuoroissa tj-paikoilla. Ensin Kelliän notkossa Matti Kyllästisen talossa. Tämän jälkeen oli sitten päivystys Liippuan mäellä Oravan talossa siihen saakka kunnes sota alkoi.

Marraskuun 30 pv 1939 klo 03.00 aamulla Ptrin päällikkö ilmoitti, että ryssä on katkaissut suhteensa meihin. Käski laittaa kaikki kuntoon hälytyksen varalta, jotta joutuisimme nopeasti jokaisen omille paikoillemme ja sitten klo 6.55 olikin meille taisteluhälytys, jonka jälkeen heti puhelinmiehet menimme autoon ja ajoimme Pirholan mäelle jossa tulenjohtaja oli. Oltuamme siellä muutaman minuutin alkoi ryssä ampua siihen mäelle. Puhelinljamme menivät poikki. Lähdin linjapartioon joka oli sodan ensimmäinen linjapartio meidän linjoilla. Ensimmäinen päivä oli minulle raskain koko sodan aikana. Ensimmäinen yö rintamalla kului rauhallisesti.

Kolmena ensimmäisenä sotapäivänä ryssä ampui kaikki ammuksot jäykkinä, saamatta minkäänlaista vaikutusta aikaan muualla, paitsi puhelinlinjoilla jotka oli puihin rakennettu. Johdot katkeilivat ainoastaan sirpaleista ja ilmanpaineesta. Tästä sain sen huomion, että linjat sodan aikana on aina parempi rakentaa maahan, sillä silloin ei ole niin suurta sirpalevaikutusta.

Joulukuun 2 pv:n iltana saimme käskyn vetäytyä Vuoksen pohjoispuolelle. Vetäytyminen tapahtui ilman minkäänlaista häiriötä. Täällä majoituimme Valkjärven kylään, jossa muutaman päivän levätyämme ajoimme jälleen aseisiin Kiviniemen kylän kohdalle. Siinä laitoimme kahdet asemat ja rakensimme puhelinyhteydet. Saatuamme ne kuntoon vielä samana iltana saimme yhteysien purkamiskäskyn. Sen jälkeen menimme Vuoksen Kuninkaanristiin kymmenen aikaan illalla. Majoituspaikana oli Kuninkaanristin kansakoulu, mutta samana yönä klo 2.00 lähdimme takaisin Sakkolan Valkjärvelle, jossa majoituimme kansakoululle. Täällä kavoimme patterin asemat ja tulenjohtopaikat. Toinen tulenjohtopaikka oli Viiksanlahdessa ja toinen Saviojalla. Sitten rakensimme puhelinyhteydet. Näissä asemissa olimme viikonpäivät.

Joulu meni näissä asemissa kaikkine mukavuuksineen, joulupukin muistaes- sa jokaista paketilla.

Joulukuun 26 päivän iltana tuli siirto Haparaisiin. Marssi tänne onnistui hyvin ilman minkäänlaista häiriötä. Täällä rakensimme asemat ja tulenjohtopaikat, toinen Haparaisten kansakoulun luona ja toinen Volossulan kylän laitaan. Tanne meille tuli pitkät puhelinyhteydet. Kaiken kaikkiaan noin 35 km kaksoisjohtona. Toinen Volossulan linja oli kevytkiinteä, mutta sitä ei voinut pitää lainkaan kunnossa kun se oli puihin rakennettu. Etenkään yöllä pimeässä sitä ei voinut partioida lainkaan. Suomalainen kenttäkaapeli on parhain ja maahan vedettynä.

Haparaisissa olimme.....(Vuosien saatossa loppuosa muistelosta lienee syystä tai toisesta kadonnut. -MS)

Luettuani Kapteeni Metsolan muistelmateoksen talvisodan ajalta: Rautulaisten ja Sakkolalaisten päällikkönä, totean isäni kirjoittaman tekstin Metsolan antamaksi käskyksi, että jokaisen upseerin ja aliupseerin on kirjoitettava yksi siniruutuinen arkki 1. Erillisen Patterin historiaa ”Mieleepainuvia elämyksiä sodan ajalta”.

Muistiinpanot löysin isänpäivänä, muistellessani 25.7.1941 Vitelessä kaatunutta isääni, lukemalla hänen talvisodan aikana äidilleni kirjoittamia kirjeitä.

Maire Saarinen

Tuomittu talo

Autio piha, hylätty talo
ikkunoista on sammunut valo
ovet on auki, liesi on jäässä
ammuttu koira porraspäässä.
Oudosti täällä nyt askeleet kaikaa;
seinäl’ on kello, tauonnut aikaa,
pöydällä kantele, nurkassa rukki -
viimeksi sillä on kehrännyt lukki.
Kauniisti elivät täällä he kerran
peltojen keskellä pelossa Herran;

helisi kantele, hyrisi ruki,
ikkunan alla pihlaja kukki.
Autio talo, tuomittu talo,
räystäitä nuolee jo liekkien palo -
mutta ei liekit tuhota saata
rakasta, ikuista perintömaata.

Yrjö Jylhä
Kirjasta Kiirastuli

KARJALAN LIITTO
1940-2010

www.karjalanliitto.fi

Kannaksen soturille

Käyt taistoissa tattojen teitä
Sinä urhea Kannaksen mies,
on rautainen tahtosi voima
vaikk' tummui jo kotilies.
On jäljellä isien usko
ja rakkaus syntymämaan,
jonka eestä et väistyä tahdo,
vaikk' kulkisit kuolemaan.
Tämä maa on pyhä ja kallis,
sen vapaus vaihtamaton,
kansa kärsi ei vierahan iestä,
on linjamme murtumaton.
Me taistoissa luota emme
kuin Stalini tavaraan,
mutta pienikin olla voi suuri,
kun turvaapi Jumalaan.

Sai jättää Kannaksen kansa
kotikontunsa aarteineen,
sai tarttua kulkijan sauvaan
moni vaimo lapsineen.
Sai vaihtaa kotinsa onnen
ja turvata vieraaseen,
sai kyynelin leipänsä kastaa
sydän murheesta murtuneen.
Jäi rajoille rakkaimpamme
he maatamme puolustamaan,
me kauas jouduimme tänne
kotikontuja kaipaamaan.
Monen kohdalle kaipausta tyhjä,
joka koskaan ei täyttyä voi,
kun valkoisen vartijan Suomen
puku punaisna purppuroi.
On kuvana miestemme eessä
rajapyykkimme paikoillaan,
he ennen ei hellitä peistä
kunnes Kannas on ennallaan.

Sinivalkoinen lippumme siellä
vapautta jo hulmuu,
oma kultansa kotitiellä
kera lastensa vaeltaa.
Näissä aatteissa taistelette,
unikuvat ne olla ei voi,
vaikka julma vainoojan valta
sotauhreja maallemme toi.

Se murhaa vaimot ja lapset
ja kaupungit kadottaa,
mutta rauhan aamua kerran
vielä Suomemme odottaa.

Anna Lamppu

kirjoitti tämän runon
miehensä Viljon pyynnöstä
kohottamaan taistelijoiden
mielialaa talvisodan aikana.

Riiskalaisia tykkimiehiä YH:n aikana. Edessä vas. Tauno Paussu, Veikko Skyttä, Eino Heikkonen, Väinö Pekkanen, Martti Tenkanen ja Johannes Nuora. Toinen rivi vas. Eino Paussu, Tuomas Tenkanen, Juho Rastas, Vilho Luostarinen, Jalmari Kiiski, Väinö Karvanen, Väinö Rastas, Oiva Koppanen ja Topias Pulakka. Kolmas rivi vas. Tauno Koppanen, Mikko Lamppu, Toivo Tuokko, Toivo Ukkonen, Yrjö Lautarinne, Toivo Rastas, Viljam Tatti, Emil Koppanen, Emil Kekki ja Feliks Skyttä. Takana vas. Santeri Paussu, Viljami Pulakka, Tauno Pulakka, Väinö Koppanen, Eino Tatti, Jalmari Koppanen, Iivari Laulajainen, Tauno Leppänen ja Viljo Lamppu.

Muistoa ja muistoja kunnioittaen - talvisodan hengessä

Talvisodan muistojuhlaa vietettiin Mynämäellä 28.11. Seppelten laskun ja hartaushetken jälkeen siirryttiin hernerokalle. Säästöpankin kerhotila täyttyi haastelemisesta.

Kirvesmäki Kerhon järjestämän tilaisuuden aloitti puheenjohtaja Mauri Ukkonen tervehtien yleisöä, jota oli liki sata henkeä.

”Miten talvisotaan jouduttiin”-aihetta pohti historiantuntija Kimmo Laulajainen. Hän vei ajatukset aina Hansaliitosta Pietari Suuren aikaan. Suomenlahden tärkeys Venäjän merenkulun ja kaupan väylänä länteen on korostunut kautta aikain.

Laulajaisen mielestä Suomen suuriruhtinaskunnan aika loi hyvän maaperän Suomen itsenäistymiselle – ”Suomi syntyi!” Vapaussodan aikana Suomen ja Saksan suhteet lähenivät, 12500 saksalaissotilasta osallistui taisteluihin Suomessa. Itsenäisiä valtioita syntyi paljon Euroopan alueelle mm. Viro, Latvia ja Liettua. Saksa alkoi uhonsa Hitlerin vallan myötä. 1939 Saksa ja Neuvostoliitto sopivat yhteistoiminnastaan, pian Saksa hyökkäsi Puolaan. Kimmo Laulajainen muistaa sähkösanoman, jota jaettiin Helsingissä: ”Saksa hyökännyt Puolaan.”

Neuvostoliitto halusi Suomelta alue- luovutuksia, joihin ei voitu suostua. Toistamiseen asiasta neuvoteltiin Moskovassa, mutta Suomi ei antanut periksi. Tällöin Neuvostoliitto katkaisi diplomaattiset suhteet. Ja kohta kuultiin Mainilan laukaukset. Neuvostoliiton päämääränä oli koko Suomen valtaus.

Seppelienlaskijoina Airi Touru ja Ossi Tuokko.

”Olen juurtunut näihin maisemiin”

Aulis Ukkonen, Kirvesmäki

Aulis muisteli saaneensa tiedon sodan alkamisesta musiikinopettajalta Käkisalmen koulun pihalla. Näin muisti myös koulutoveri Aune Koppanen. Opettaja oli käsenyt oppilaiden hakea tavarat pulpeteista. Koulunpito oli loppunut siihen. Aulis oli Kiviniemen päästyään kysellyt Kirvesmäelle, kotiin pääsystä. ”Kirvesmäellä taistellaan jo”, hänelle oli vastattu. Aulis otti suunnaksi Sysmän, jossa hänen mummonsa veli oli kirkkoherrana. Omasta perheestään hän ei tiennyt. Viikon verran Aulis kulki junilla, kunnes pääsi Sysmään. Aulis toimi rovestin hevuskuskina ja pilkkoi puita. Hän oli tuolloin 14-vuotias. Muu kotiväki oli tullut evakkoon Rantasalmelle.

Leo Laulajainen, Tappari

Leo nimittää itsensä ”ensimmäiseksi evakoksi.” Hänen kotinsa Metsäpirtin Tapparissa rajan lähellä oli Suomen kaakkoisin kulma. Laulajaisen talossa piti olla puintipäivä 9.10. Rajaväpeli tuli sanomaan, että täytyy evakuoida. Pui-

minen jäi. Koulunkäynti oli loppunut jo syyskuun puolivälissä.

Leo muistaa väen saunoneen myllärinsaunassa 29.11.1939. Miehet puhuivat, ettei ryssä ala sotaa talvea vasten. Toisin kävi seuraavana aamuna seitsemältä. Täpötäydet reet täyttivät tiet. ”Ilmavaara, ilmavaara” – huuto kuului. Kaksi viholliskonetta lensi puiden yläpuolella. Toinen kone ammuttiin alas ja toiseenkin osui. Ilma oli pakkashuuteinen, ”Keski-Suomi jyllää!” huutelivat vastaan tulevat sotilaat lähtijöille. ”Pitäkää puolenne!” huudettiin heille takaisin. Leo Laulajaisen evakkotaival kesti yhdeksän vuotta, kunnes perhe sai pysyvän paikan Alastarolta.

Anna Eeva os.Nalli, Läämäki

Anna muistaa äidin tulleen navetas- ta, Suvannon rantaan oli jo osunut ammus. Äiti huusi: ”Nyt tytöt yllää!” Kiireellä puettiin päälle kaikki hameet, harmaat villasukat jalkaan, kylmä ei ollut. Koulureppu jäi kotiin, se surettaa Annaa vieläkin. Perheen hevonen oli an-

Musiikkia tarjoilivat Heikki Sikilä ja Henrikssonit.

nettu armeijalle. Naapurin, Loposen Armaan rekeen ahtautui yhdeksän ihmistä, Annan isä oli jo hyvin sairas, hänet asetettiin ensin oljille makaamaan. Viime hetkellä vielä haettiin valokuvat mukaan. Hevonen pillastui lähestyvi- en lentokoneiden äänestä. Vastaantulevat sotilaat lauloivat. Päästiin vihdoon Saapron kautta Käkisalmeen koululle majoitukseen, isä vietiin sairaalaan. Hän kuoli ja tuli haudatuksi Käkisalmen hau-

tausmaalle. Vuosikymmeniä myöhemmin Anna kulki Käkisalmen entisellä hautausmaalla miettien, missä kohtaa olisi isän hauta.

Anna Eevan tyttärenpoika Mikko Rainio on lapsuudessaan kuullut vanhasta Metsäpirtistä paljon. Hän on nähnyt puitteet nykyisessä Metsäpirtissä. Mikon mielestä tunne on jotenkin unenomainen entisen ja nykyisen elämän välillä.

Koulutoverit Aune Koppanen ja Aulis Ukkonen.

”Taipaleenjoki – Tuonelanjoki”

Jouko Halmekoski muistaa aatonaaton illan 1940 tätinsä luona. Öljylamppu paloi. Läsä oli suru isän kuolemasta. ”Minulla ei ole enää isää.” Jouko lähti aikanaan sotaorpojen ammattikouluun Espooseen, josta hän valmistui kahden vuoden kuluttua priimuksena. ”Olin aluksi varma, etten osaa...”

Joukon isältä oli jäänyt kirje sodasta, siinä mainittiin Terenttilä. Missä on Terenttilä, asia alkoi viipyillä mielessä. Missä on isän lepopaikka. Miten sinne pääsee?

Jouko oli mukana Kirvesmäki Kerhon matkalla 1990 – päästen Taipaleeseen, Terenttilään, peltoaukealle. Jouko Halmekoski on ollut myös pystyttämässä Taipaleen ristiä, kuu paistoi silloin. Hän sai kunnian pitää puheen kenttähautausmaan juhlassa. Nämä kokemukset ovat olleet hänelle hyvin arvokkaita.

Jouko Halmekoski lausui Yrjö Jylhän runot ”Laulu joesta” sekä ”Kirvesmäki.”

Talvisodan muistojuhlan yhteislaulut säestivät Riitta ja Raimo Henriksson, yksinlauluja lauloivat Leila Pahomow sekä Heikki Sikilä. Juhlan juonsi Tapani Myöhänen leppoisaan tapaansa.

Rovasti Pauli Tuohioja piti tärkeänä toivon säilyttämisessä erilaisissa elämäntilanteissa, hänen mielestään karjalaiset kokoontuessaan ja käydessään kerta kerran jälkeen kokemuksiaan läpi ikään kuin terapoivat toinen toistaan. Tuohioja otti esimerkiksi psalmin 137, joka kuvaa pakkosiirtolaisuutta. Näinkin sen voisi lukea: ... virtain vierillä me istuimme ja itkimme, kun Karjalaa muistelimme. Pajuihin, joita siellä oli, me ripustimme kanteleemme.

Juhlan päätökseksi Kirvesmäki Kerhon kunniapuheenjohtaja Aulis Ukkonen kiitti kaikkia juhlan toteuttajia.

Helka Korpela

Metsäpirtin lottien pikkujoulutervehdys vuodelta 1938

Seuraava puhe on lotta Alma Kuopan laatima, ja hän piti puheen Metsäpirtin lottien suojeluskuntalaisille järjestämässä pikkujoulujuhlassa 1.12.1938. Tervehdyspuhe on päivätty Villamäellä 30.11.1938.

Arvoisa vieraamme!

Mikä riemu sykähdyttääkään rintaamme saadessamme kokoontua taas kuusemme ääreen joulukynttiläin valaessa ympärillemme lämmintä, sadunomaista hohdettaan!

Tunnumme sen arvon erikoisesti tänä jouluna, sillä onhan vasta muutama viikko ajasta, jolloin suojeluskuntalaisemme saivat laittautua lähtövalmiiksi puolustamaan käskyn tullen maatamme. - Sitä ei kuitenkaan tällä kertaa tullut, ja tunnumme syvää kiitollisuutta siitä sitä Kohtaloa kohtaan, joka salli näin tapahtua.

Onhan tosiaankin kulunut vasta muutamia viikkoa ajasta, jolloin sodan alku Euroopassa oli vain päivien kysymys, niin että mekin täällä sisäisellä järkytyksellä tunsimme, kuinka minä hetkenä tahansa saattoi perivihollisemme rajan takaa uhoa tänne tuhoa, kuolemaa.

Toteutumisellaan oli silloin meidänkin kohdallamme Rajan lapsen valitus:

- Meidän pirtit – Ensi kokot
- Meidän miehet – ensi uhri
- Meidän naiset – ensi kyynel

Ajatuksemme askartelivat pakostakin päivien polttavissa kysymyksissä. – Tuleeko sittenkin sota? – Tempaako se meidätkin pyörteisiinsä tahtomattamekin - ? Entä mitä se tuo mukanaan – sitä ei tohtinut edes ajatella. Ei tahtonut jokapäiväinen työ maistua. Epävarmuutta lisäsivät vielä ne useat rajanylitykset, mitkä niinä päivinä kantautuvat näkemiimme ja kuulemiimme. – Ja missä liikuimmekin, kaikkialla näkyi maanpuolustusväkeä, sotilaita, sk. laisia, lottia –

heitä joitten ensisijassa on vastattava isänmaamme vapaudesta ja kotiemme turvallisuudesta, kaikki he saamiaan määräyksiä totellen valmiina tehtäviinsä.

- Samanaikaisesti noin ahdistuksen päivinä kokoontuvat tuhannet ja tuhannet ihmiset kirkkoihin, joihin oli järjestetty rukoushetkiä rauhan puolesta ja monet tuhannet polvet notkistuivat kotona Herransa edessä Häneltä apua pyytäen.

Me saimme rauhan – kenen ansiosta.

Sellaiset ihmiset, jotka eivät usko rukouksen voimaan, saattoivat sanoa, kun vaara oli ohi: Valtiomiesten taito sen sai aikaan. Mutta eiköhän se sitenkin ollut rukouksia kuuleva Jumala, joka antoi neuvottelujen päästä käyntiin ja ohjasi ne onnistumaan. – Nöyrästi tunnustaa tämän Englannin kuningas Yrjö näiden päivien jälkeen kansakunnalleen antamassaan julistuksessa, jossa hän sanoo m.m. ”Levottomuuden aika on ohi ja tänään saatamme Kaikkivaltiaalle esittää kiitoksemme siitä, että Hän armossaan on pelastanut meidät sodan kauhulta”. – Jospa tämä tunnustus ja kiitos saisi kohota meidänkin kansamme johtajien sekä jokaisen kansalaisen sielusta, olisi se varmaankin taakeena onnellisemmasta tulevaisuudesta.

Me suojeluskuntaväki olemme tehneet juhllallisen lupauksen. – Suojeluskuntalaiset ovat luvanneet puolustaa uskontoa, kotia ja isänmaata; ja me lotat olemme luvanneet auttaa suojeluskuntaa sen puolustaessa kotia, uskontoa ja isänmaata. Nämä lupaukset velvoittavat meitä rauhankin aikana rinnan käytännöllistenkin harjoitusten kanssa harjoittamaan myös Hengen aseita. Sillä niin tärkeä kuin on aseellinen kunto, yhtä tärkeä on myöskin se, että meitä jokaista elähdyttää syvä usko ja luottamus Kaiken Kaitsijaan. Silloin, ja vasta

silloin olemme liittyneet vankaksi muuriksi, jota ei ulkoinen vihollinen eikä sisäinen epäsope voi kukistaa. Silloin olemme pieninäkin suurina, sillä silloin on turvanamme ikiaikojen Jumala.

Niin kuin jokainen tiedämme, ovat suuret asiat tulleet ratkaistuiksi rauhallisia teitä, ja niinpä voimme valmistautua rauhallisina kansalaisina vastaanottamaan Rauhan juhlaa, missä ja miten sitä sitten vietämme.

Tämän illan ovat paikallisosastomme lotat järjestäneet Sk väen perhejouluksi, ja saan lausua Teidät arvoisat vieraamme tervetulleiksi tähän juhlaan ja toivon että viihdytte hyvin nyt täällä keskuudessamme. Tervetuloa!!!

V:mäki 30-11-1938

Alma Kuoppa

Kiitos kaikista jouluista vapaassa Suomessa. Kiitos kaikesta, mitä metsäpirttiläiset ovat antaneet vapaudelle.

Hyvää Joulua 2009!

Anja Kuoppa

Lasten Alma-täti elää muistoissa

Pienenä poikana piirtelin paljon, ja valmiit piirustukset ojensin Alma-tädilleni, joka asui Iisalmessa. Hän otti piirustukset mielihyvin vastaan ja talletti ne koristeelliseen pahvirasiaan. Samaan rasiaan päätyivät myös muiden hänen veljenlastensa piirustukset, joita täti kutsui aarteikseen. Puheissamme piirustukset olivatkin ”Amman aarteita”.

Pidetyllä tädillämme ei ollut omaa perhettä. Meitä Josi-veljensä lapsia hän kuitenkin kohteli hellästi kuin omiaan, ja saman kohtelun häneltä saivat myös Väinö-veljen lapset.

Alma-tädin kodissa oli karjalainen henki. Kannakselainen murre ja Metsäpirtti-sana tulivat meille lapsille hyvin tutuiksi. Itse tosin ymmärsin Metsäpirtin tavallani: se oli talo, jossa täti ennen vanhaan asui. Vasta myöhemmin minulle valkeni, että kyse oli kokonaisuudesta pitäjästä. Mutta se oli alusta pitäen selvää lapsellekin, että vihollinen sen Metsäpirtin pois otti, ja tädin kaipuu sinne oli kova.

Metsäpirtin Koselan kylässä syntynyt Alma Myöhänen poistui ajastamme keuhkatalvella 1993. Jos Almamme eläisi, hän täyttäisi ensi uudenvuoden aattona 102 vuotta.

Alma-tädin poismeno oli suuri menetyks meille kaikille jo aikuisiksi ehtineille veljenlapsille jälkeläisinemme. Viimeisen leposijan Alma sai äitinsä Anna Loviisan ja sisarensa Maikin (Maria) rinnalta Iisalmen vanhankirkon hautausmaalta.

Miksi muistelen tätiäni nyt, melkein kaksi vuosikymmentä hänen kuolemansa jälkeen? Epäilemättä siksi, että kävin itse ensi kertaa Metsäpirtissä kesällä 2008. Käynti sytytti sieluuni palon koota mahdollisimman paljon aineistoa suvustamme ja sen jäsenistä.

Ehkäpä muistelen tätiäni myös siksi, että viime kesänä Väinön lapset luovuttivat käyttöni kaikki hallussaan olleet Alma-tädin valokuva-albumit. Niiden parissa onkin nyttemmin vierähtänyt tunti jos toinenkin. Kuvat ovat aarteita minulle.

Myöhästen kotitalo Salmen sillan poskessa Metsäpirtissä kuvattuna ennen vuotta 1939 (kuva ylh.). Ilmeisesti vuonna 1943 otetussa kuvassa (alempi kuva) talo on poissa. Nykyisin sillansuuta hallitsee neuvostoaikana rakennettu kulttuurikeskus- ja kauppakennus.

Kuvat kertovat, että tädillääni oli paljon ystäviä. Kuvat kertovat myös hänen lapsuutensa ja nuoruutensa elinpiiristä. Viisjoki sulkuineen ja kuohuneen sekä horisontissa siintävät Suvannon lietteet kuuluivat hänen nuoruutensa maisemaan.

Tuli talvisota ja sitten jatkosota. Alma teki arvokkaan työn lottana. Siinä tehtävässä täti joutui moneen vaaran paikkaan. Viisi sodan vuotta mursivat hänen terveytensä. Sotien jälkeen Alma, Maikki ja Anna Loviisa asettuivat uuteen kotiinsa Iisalmen Kankaalle, johon Jr 7:ssä palvellut isänikin muutamaksi vuodeksi pysähtyi. Itse synnyin Iisalmessa, josta perheemme muutti Savonlinnaan 1956.

Alma-tädin seurasta saivat nauttia mm. veljenpojan lapset Heikki ja Suvi.

Savonlinnasta minä sitten koulun loma-aikoina junalla puksuttelin Alman ja Maikin luokse Iisalmeen kera isän, äidin ja sisarusteni. Iltaisin, kun hämähä laskeutui, luki Alma meille lapsille Mäntylän poikia. Saattoipa ottaa kome-rosta Ryhmyn ja Romppaisenkin, jos sitä oikein kiusimme. Omakotitalo, joka Alman kuoltua siirtyi uusille omistajille, on yhä olemassa Karjalankadun ja Oikokadun kulmauksessa. Näkymä tontin ympärillä vain on muuttunut täysin vuosien mittaan. Pelloilla, joilla lapsena hiihtelin, seisoo nyt tornitaloja.

Pentti Myöhänen

Vuokselan uuden kirkon rakennusvaiheet

Vuokselan seurakunnan perustamisen jälkeen pidettiin jumalanpalvelukset aina vuoteen 1920 asti Uudenkylän rukoushuoneella. Kun pappila ja hautausmaa saatiin kuntoon, pyysi seurakunta lupaa pitää jumalanpalvelukset Lammasniemeen rakennetussa kunnantalossa.

Uuden kirkon rakentaminen seurakunnalle oli kyllä jo vireillä, sillä jo kirkonkokouksessa vuoden 1915 kesäkuun 3. päivänä valittiin kirkon rakennuslautakunta, johon kuuluivat maanviljelijät Ville Lääveri Vuosalmelta, Tahvo Sihvo Udestakylästä, Juho Tereska Kuninkaanrististä, Adam Raaska Noisniemestä ja Juho Enqvist Virkkilästä. Rakennuslautakunta kokoontui lokakuun 12. päivänä 1916, johon tilaisuuteen oli saatu arkkitehti Ilmari Launiksen kirkonpiirustuksia nähtäväksi. Rakennuslautakunta valitsi mieleisensä piirustukset ja esitti ne kirkonkokoukselle tammikuun 14. päivänä 1917. Piirustuksen ja kustannusarvion mukaan oli kirkko rakennettava kivistä 750 istumapaikkaa käsittäväksi. Kirkonkokous hyväksyi rakennuslautakunnan ehdotuksen ja piirustukset lähetettiin valtioneuvoston hyväksyttäväksi. Valtioneuvosto ei hyväksynyt kirkkoa kivistä rakennettavaksi, vaan määräsi sen rakennettavaksi tiileistä.

Kun riittaisuudet kirkon paikasta edelleen jatkuivat ja Vuosalmen kyläkunta niihin aikoihin oli hankkeissa siirtynyt juuri perustettuun Vuoksenrannan seurakuntaan, lykättiin kirkon rakentaminen siksi kunnes olot selkenevät ja maailmansota loppuu.

Kirkon rakentamiskysymys oli kirkonkokouksessa 1920 taas käsiteltävänä. Vuosalmen kyläkunta ei tosin päässyt Vuoksenrantaan, mutta juuri näihin aikoihin oli osa Muolaan pitäjäläisiä ryhtynyt perustamaan Äyräpään seurakuntaa. Kun Vuosalmi oli päättänyt liittyä siihen, lykättiin kirkon rakentamisasia siksi, kunnes saataisiin varmuus Vuosalmen kylän suhteen.

Vuoden 1925 heinäkuussa valtioneuvosto päätti uuden Äyräpää - nimisen seurakunnan perustettavaksi, johon seurakuntaan tulisi kuulumaan mm.

Vuosalmen kylä Vuokselasta. Kirkkoneuvoston esityksestä pidettiin sitten Vuokselan seurakunnan kirkonkokous marraskuun 26. päivänä 1926, jossa käsiteltiin kirkon rakentamisasiaa. Kirkkoneuvosto esitti seurakunnalle, että luovutaisiin kivikirkosta ja päätettäisiin rakentaa kirkko puusta kuudellesadalle istumapaikalle. Kirkonkokous ei kuitenkaan hyväksynyt esitystä, vaan päätti ottaa selvää arkkitehti Launikselta, eikö sementtitiileistä voitaisi saada kirkkoa halvemmalla kuin kivistä.

Maaliskuun 7. päivänä 1927 pidettiin taas kirkonkokous, johon arkkitehti Launikselta oli saapunut ehdotus kirkon rakentamiseksi sementtitiileistä. Kirkonkokous hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen. Ja valitsi uuden kirkon rakennuslautakunnan, johon tulivat puheenjohtajaksi maanviljelijä Reinhold Koira ja jäseniksi maanviljelijä Theodor Virkki, Toivo Karonen, Herman Ryyppö, Juho Tereska, Juho Kiuru, Helena Lamppu ja pastori Lauri Hyvärinen. Rakennuslautakunnalle kokous antoi täydet valtuudet hankkia uudet piirustukset ja ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että uusi kirkko mahdollisimman pian saataisiin valmiiksi.

Rakennuslautakunta, tilattuaan uudet piirustukset arkkitehti Launikselta, ryhtyi kesällä 1927 kiireellisesti teettämään sementtitiilejä. Marraskuun 21. päivänä valtioneuvosto hyväksyi kirkon piirustukset. Rakennuslautakunta hyväksyi joulukuun 10. päivänä antaa kirkon urakalla rakennettavaksi. Helmikuun 6. päivänä 1928 pidettiin vielä julkinen huutokauppa, mutta kun siinä ei tehty yhtään tarjousta, päätti rakennuslautakunta hyväksyä rakennusmestari Verner Laaksosen Helsingistä tekemän kirjallisen alimman tarjouksen 660.000 markkaa. Tarjouksen mukaan kirkon tuli olla täysin valmiina toukokuun 1. päivänä 1929. Rakennustyöt aloitettiin maaliskuun 20. päivänä 1928. Lokakuussa samana vuonna rakennusurakoitsija Laaksonen esitti rakennuslautakunnalle, että urakkasummaa olisi korotettava 100.000 markalla. Rakennuslautakunta hylkäsi vaatimuksen, mutta kun urakoitsija uhkasi jättää työn

kesken, esitettiin vaatimus kirkonkokoukselle joulukuussa. Kirkonkokous päätti myöntyä vaatimukseen ehdolla, että kirkko tinkimättömästi valmistuu määräaikana.

Vuoden 1929 toukokuussa urakoitsija teki taas vaatimuksen urakkasumman korottamisesta 100.000 markalla. Kirkonkokous hylkäsi tällä kertaa vaatimuksen ja asia joutui sopimuskirjan mukaan välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Välimiesoikeus velvoitti urakoitsijan ilman lisäkorvausta rakentamaan kirkon valmiiksi, mutta kun hän siitä kieltäytyi, oikeutti välimiesoikeus rakennuslautakunnan urakoitsijan vastuulla rakennuttamaan kirkon valmiiksi. Se sittemmin tapahtui.

Seurakunta vaati urakoitsijalta toistasataatuhatta markkaa loppuvalmisteluista.

Kirkko tuli maksamaan urkuineen ja kelloineen 1.260.000 markkaa.

Kirkon rakentamiseen ja sen paikkaan liittyi aikanaan eri kylien kesken erimielisyyksiä. Tämä johti esimerkiksi Uudenkylän asukkaiden osalta uskonnolliseen liikehdintään. Aluksi osa heistä erosi kirkosta ja jonkin ajan kuluttua osa liittyi takaisin seurakuntaan. Kappeliseurakuntaa yritettiin perustaa kylään tuloksetta. Eräänä muotona syntyi kuitenkin Vuokselan vapaa evankelisluterilainen seurakunta.

Uusi kirkko valmiina

Valmis kirkkorakennus tekee kauniin ja mieltäylentävän vaikutuksen kohotessaan korkeuteen Vuoksen rannalla kauniissa Lammasniemessä. Korkeuteen kohoava kirkontorni kelloineen ja risteineen näkyy kauas yli Pikku-Vuoksen takaisiin kyliin.

Seurakunta tunsu suurta kiitollisuutta rakennuslautakuntaa kohtaan, joka oli tehnyt asian onnistumiseksi kaikkensa ja saanut kantaa päivän kuorman ja helteen. Kaksi rakennuslautakunnan jäsentä maanviljelijät Theodor Virkki ja Juho Tereska kuolivat kirkon rakennustyön aikana eivätkä nähneet valmista kirkkoa.

Kooste: **Taisto Virkki**

Lähteet: Vuoksela-arkisto ja Keski-Vuoksi lehti

Vuokselan uuden kirkon vihkiäisjuhla 80 vuotta sitten

Vuokselan seurakunta vietti 12. päivänä joulukuuta 1929 uuden kirkon vihkiäisjuhlaa, jolloin koko seurakunta ja myöskin paljon väkeä naapurikunnista oli läsnä. Juhla alkoi kello 11, jolloin kirkko täyttyi aivan ääriään myöten sankkojen ihmisparvien jäädessä ulkopuolelle.

Juhlallisuus alkoi virrellä 195 ”Nyt Herra sanaa kuulemaan, sun totuuttasi tutkimaan.” Tämän jälkeen alttarille astuivat hiippakunnan piispa Erkki Kaila, sekä seuraavat papit; J. O. Markkola Äyräpäästä, Lauri Henrik Taskinen Rantasalmelta, Kalle Vilhelm. Keituri Koivistolta, Sem Johannes Wahl Pyhäjärveltä, Karl Adolf Wikman Pyhäjärveltä, Paavo I. Salo Raudusta, Johannes Val-kama Luunäeltä, Vihtori Heinikainen Antreasta, Forss Jaakkimasta, P. Sonny Sakkolasta, Wikman Sakkolasta, Aarne Kalliala Vuokselasta ja lisäksi asessori Alanen.

Viipurin hiippakunnan piispa Erkki Kaila luki psalmin 118 ja puhui sen johdosta. Jos toistakymmentä vuotta sitten sattuneet tapaukset olisivat saaneet toisenlaisen ratkaisun, emme olisi voineet täälläkään Karjalan Kannaksella Vuokselan uutta kirkkoa vihkiä, vaan täällä olisivat olomme samanlaiset kuin ne ovat nyt Rajajoen toisella puolella. Kiittäkää Jumalaa, että saamme kokoon-tua vielä Hänen huoneeseensa Häntä palvelemaan ja rukoilemaan. Sen jälkeen piispa Kaila luki useita psalmeja, joita hän vertaili nyt vihittävän kirkon vai-heisiin sanoen muun muassa, että Jumalan kädessä ovat ihmisten hylkäämät rakennuskivet aivan käyttökelpoisia ja luotettavia, josta parhaana esimerkkinä on Jeesuksen elämä. Hänet kaikki ihmiset hylkäsivät, mutta hänestä Jumala sai varmimman rakennusaineen ja kulmakiven. Vaikka kaikki nykyajan ihmiset, rikkaat ja köyhät, ylhäiset ja alhaiset koettaisivat tätäkin kulmakiven päälle rakennettua temppeliä kaataa, niin se ei onnistuisi. Vuokselankin seurakunnan syntymävaiheet ovat olleet

Vuokselan kirkon jäähyväisjumalanpalvelus pidettiin 10.9.1944, kun 15. Divisioonan sotilaat osallistuivat jumalanpalvelukseen ja muistotilaisuuteen läheisellä sankarihauta-alueella. Kirkon kolmesta kellosta kaksi saatiin evakuoitua ja ne soivat kesäisin Hattulassa Pyhän Ristin kellotornissa.

hyvin riitaiset, mutta nyt seurakunta on saanut uuden kirkon, jossa se voi Luo-jaansa kiittää. Pyhitetty olkoon tämä kirkko, pyhitetty olkoon tämä alttari, josta Jumalan pyhää sanaa julistetaan ja josta Kristuksen pyhää ja kallista ruumista ja verta seurakunnalle jaetaan. Pyhitetty olkoon urut, josta soiton muodossa seurakunnan rukoukset ja kiitokset Jumalan luokse kantavat. Pyhitetty olkoon koko tämä huone ja toivokaamme, että se voisi täyttää ne vaatimukset, jotka seurakunta tälle Jumalan huoneelle asettavat. Toivokaamme myöskin, että tämä kirkko saisi uskollisia palvelijoita, jotka sydämen antauksella täyttävät tehtävänsä kirkon hyväksi. Älköön tätä kirkkoa annetta-

ko mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin Jumalan sanan viljelemiseen ja rukoilemiseen. Kiitäkäämme ja ylistäkäämme Herraa, sillä hän on hyvä.

Kaikki papit lukivat sen jälkeen kukin oman kappaleen raamatusta, jonka jälkeen väliaikainen kirkkokuoro opettaja Lenno Lehmusvuoren johdolla esitti laulua. Lääninrovasti Forss toimi liturgina alttaripalveluksessa ja erittäin voimakkaan ja selvän saarnan piti pastori Wahl tekstinään 1. Pietarin kirjan 5. luku.

Vihkiäisjumalanpalveluksen jälkeen kutsuvieraille oli järjestetty juhlapäivä-
liset Päiväkiven kansakoululle. Päiväl-
lisen aikana puhui seurakunnan puo-
lesta maanviljelijä Aatu Karvinen. Piis-
pa E. Kaila vastasi puheeseen.

Päivällisen jälkeen antoi kirkossa tai-
teilija Wenni Kuosma kirkkokonsertin,
jota kuulemaan oli kokoontunut erittäin
runsaslukuinen yleisö.

Konsertin jälkeen jatkettiin juhlaa kir-
kossa. Kun oli laulettu virrestä 8 ”Hoo-
sianna! Saapuva Poika Daavidin on
tänne...” muutamia säkeistöjä, puhui
pastori Kalliala ja hän luki entisen kirk-
koherra Hannes Valkaman lähettämän
kirjeen, jossa hän onnitti Vuoksen
seurakuntaa uuden kirkon valmistumi-
sen johdosta. Kirkkoherra Paavo I. Salo
Raudusta puhui tekstin ”Tietäkää, että
Jumala on teidän keskellänne” johdos-
ta. Puhetta seurasi virsi 334 ”Kun Her-
ra vain mua paimentaa”. Laulua seurasi
pastori Keiturin puhe aiheenaan ”Val-
vokaat ja pysykää! lujina uskossa; ta-
pahtukoon teille kaikki rakkaudessa”.
Kun taas oli laulettu

virsi 127 ”Oi Vapahtaja armias, lunas-
tajamme laupias”, puhui pastori Reini-
kainen Antreasta psalmin 84 säkeistön
12 johdosta ”Sillä Herra Jumala on au-
rinko ja kilpi; Herra antaa armon ja kun-
nian; ei hän anna hurskailta mitään hy-
vää puuttua”.

Välillä laulettiin virsi 330 ”Jumalan
haltuun anna sun ties ja tarpeesi”.

Juhlaa jatkuessa pastori Taskinen
puhui Jaakobin näkemän unen johdos-
ta korostaen kristillisen elämän merki-
tystä. Äyräpään vt. kirkkoherra Mark-
kola tervehti Vuoksen seurakuntaa
puhuen aiheenaan ”Valvokaa ja rukoil-
kaa, ettette kiusaukseen lankeaisi”. Ter-
vehdyksen jälkeen laulettiin virsi 111
”Oi Isä Luoja laupias, hyvyyden kai-
ken lähde”.

Loppuhartauden piti lääninrovasti
Forss aiheenaan psalmin 84 teksti. Lop-
purukouksen jälkeen laulettiin virsi 77
”Jeesus elää Herrani”.

Mieliin painuva tilaisuus oli päättö-
nyt ja tuhatlukuinen kuulijakunta ha-
jaantui juhlan jälkeen koteihinsa.

Taisto Virkki

Lähde: Keski-Vuoksi lehti

Viikon viesti

Keski-Vuoksen pitäjistä
seurakunta luotiin,
Vuoksela sen nimeks sitten
ristittäissä suotiin.

Kannaksemme pitäjiä
Vuoksela näin lisää,
vaikkei ollut äitiä, niin
oli kolme isää.

Valkjärvi, Sakkola ja
Muolaastakin pala
isän virkaa hoitellivat,
eikä ainakaan salaa.

Kirkon paikka synnytti niin
monenmoista riitaa,
ettei suinkaan muistamaan se
saanut rauhan viitaa.

Uudenkylän puolelaiset
oli sitä mieltä,
ettei kirkkoa saa muuttaa
suinkaan poies sieltä.

Tähän tuumaan salmelaiset
yksin mielin yhtyi,
Vuoksenrannan seurakuntaa
perustamaan ryhtyi.

Mutta tämä homma heiltä
saikin sikseen jäädä,
kannattamaan ruveta ken
piti Äyräpäästä.

Uusikylä, Virkkilä ja
laaja Räihäranta
toisillensa pitkää vihaa
vuosimäärin kantaa.

Mutta sitten seurakunta
tahtoi riidan taittaa,
lammashuoneen laumallensa
Lammasniemeen laittaa.

Kunnalta se tiedusteli
kerta sitten lupaa
saada käyttää kirkkokansa
kunnan kokoustupaa.

Monta kertaa tämän jälkeen
riideltiin, jotta
kumpi puoli seurakuntaa
kirkon voisi ottaa.

Vihdoin viimeinen enemmistö
täyden vallan saapi,
Lammasniemen kukkulalle
kirkon rakentaapi.

Vielä tämän jälkehenkin
harmia se tuottaa,
Laaksosen kun laskelmihin
voi ei yhtään luottaa.

Mies ei tehnyt laskelmissaan
suinkaan työtä tarkkaa,
jonka vuoksi hän sai vielä
satatuhat markkaa.

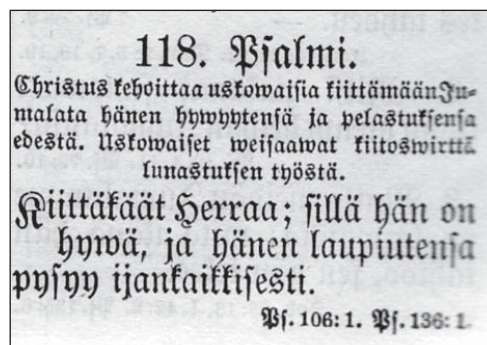
Muttei tästä seurakuntaa
tahtonut hän kiittää,
kun ei sekään hälle vielä
täysin voinut riittää.

Monen riidan jälkehen nyt
kirkko mitan täyttää,
korkeutta kohti tietä
seurakunnall' näyttää.

Ensi kertaa uuden kirkon
kellot kohta pauhaa,
julistuen Vuokselalle
rakkautta, rauhaa.

Kirkon risti korkealla
kaunis kimmeltääpi,
riidat tyhjän riidan vuoksi
vihdoin unhoon jääpi.

Nim. **Lauluveikko**
Keski-Vuoksi lehti

Maisemakuva Lammasniemestä käsin kuvattuna. Edessä Jovinlahti ja taustalla Pikku-Vuoksi. Nykyisen sankarihautausalueen kohdalla entinen puinen kunnantalo. Uusi kirkko näkyy taustalla vasemmalla.

Vuokselan seurakunnan asioita loppuvuodesta 1929 alkuvuoteen 1930

Vuokselan seurakunnan virkatalolautakunnan kokouksessa 30.11.1929 päätettiin mm. seuraavista asioista:

Seurakunnan tarkoituksena on muodostaa nykyisestä väliaikaisesta pappilasta varsinainen pappila. Tästä syystä päätettiin pyytää Wiipurin maanviljelysseuran rakennusmestaria B. Dagberia laatimaan piirustukset, työselitykset ja kustannusarvio pappilan uudestaan rakentamiseksi.

Päätettiin myydä Sakkolassa olevasta seurakunnan metsästä tukkeja ylimetsänhoitajan ehdotuksen mukaisesti. Metsän myyjiksi seurakunnan puolesta valtuutettiin Tuomas Väisänen ja Aatu Karvinen. Kauppakirja tehtiin alkuvuodesta 1930 ja kaupan kohteena

oli hylkypuita 2082 runkoa.

Huutokaupalla päätettiin myydä 7.12.1929 Vuokselan uuden kirkon läheisyydessä olevasta metsästä kaikki puujätteet.

Vuokselan kirkkoneuvoston kokouksessa pappilassa 22.12.1929 kirkonmenojen jälkeen keskusteltiin mm. suntion, kellonsoittajan, urkujen polkijan, kirkon lämmittäjän ja haudankaivajan tehtävien hoitamisesta.

Vuokselan seurakunnan kirkonkokouksessa 5.1.1930 päätettiin anoa, että Vuokselan seurakunnan kirkkoheranvirka saataisiin julistaa avoimeksi

heti kun pappilan päärakennus on korjattu lailliseen kuntoon vaikka ulkorakennukset eivät olekaan vielä valmiit.

Vuokselan kirkkoneuvoston ja kunnallislautakunnan yhteisessä kokouksessa 8.1.1930 päätettiin valita avonaiseksi julistetun haudankaivajan ja kirkonlämmittäjän toimeen valita kymmenestä hakijasta talollinen Väinö Virkki Virkkilästä.

Hautausmaalle päätettiin laittaa merkinantolaite hautaus-toimituksia varten.

Väliaikaisesta kirkossa sijaitseva vanha saarnatuoli ja alttaritaulu päätettiin antaa kunnallislautakunnan hoitoon

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Pitäjämme internetissä

www.metsapirtti.net

www.sakkola.fi

www.vuoksela-seura.fi

Joulun aika herkistää ihmismielen

VIRKIN VIRKKEET

Vuosi on kohta loppuillaan ja joulukuun jo ovelle. Joulusta on tullut yhä enenevässä määrin kaupallinen tapahtuma, jota ennakoivat moniviikkoinen mainonta. Omissa ajatuksissani joulukuun tuo mieleen lapsuusajan muistot. Kotona valmistauduttiin ottamaan joulukuun vastaan ja se merkitsi kaikenlaista puurtamista sisä- että ulkoaskareissa. Lapsina oltiin entistä ahkerimpia ja erityistä miettimistä aiheutti, mitä halusin kirjoittaa lahjatoivomuksina joulupukille. Äidin neuvon mukaan lappunen sijoitettiin tietyn ikkunan vuorilaudan taakse. Sieltä se sitten hävisi seuraavan yön aikana ja lumeen oli jäänyt tontun jäljet. Vielä nytkin kulkiessani tuon ikkunan ohi muistot palaavat mieleen.

Tänä vuonna marras- ja joulukuun alun aikaan on sekä valtakunnallisesti että paikallisesti muisteltu talvisodan raskaita aikoja seitsemän vuosikymmentä sitten. Joulunvietto tuolloin oli hyvin poikkeuksellista niin evakossa olevien kuin itse maata puolustamassa olevien sotilaiden ja lottien osalta. Silloin elettiin vakavien kysymysten ääressä tuntien pelkoa oman maan itsenäisyydestä, johon liittyi myös oman perheen ja jokaisen perheenjäsenen elämän kohtalot. Itsenäisyys säilytettiin kovin ehdoin, ja kohtalona oli uuden elämän aloittaminen alusta vieraisa olosuhteissa.

Tämän lehden sivuilla Vuokselaa koskevat aiheet liikkuvat 80 vuoden takaisissa muistoissa eli vuoden 1929 tapah-

tumissa kohdentuen seurakunnallisiin asioihin. Vuokselalaiset pääsivät sinä vuonna ensi kertaa joulupäivänä kuuntelemaan ikäikaista joulun sanomaa Lammasniemeen juuri valmistuneeseen uuteen kirkkoon.

Lukijapalautetta ja täydentäviä tietoja aiemmissa lehdissä oleviin teksteihin ja kuviin on tullut kiitettävästi ja siitä kiitos. Viime numerossa oli esillä oppikouluhanke Kiviniemeen. Ensio Uosukainen tiesi kertoa, että edellisessä vuonna oli asiasta käyty jo viemässä aloitetta Kouluhallitukseen. Lähetystö muodostui Kiviniemessä sijaitsevan Jääkäripataljoona 4 (JP 4) joukko-osaston edustajista. Puheenjohtajana toimi eversti Martti Nurmi ja mm. aliupseerin edustajana oli ollut ylikersantti Eero Uosukainen. Moni meistä myöhemmin syntyneistä olisi saattanut opiskella kyseisessä opinahjossa, jos hanke olisi toteutunut sekä olot siellä entisillä kotikonnuilla olisivat pysyneet entisellään ja elämä jatkunut ennallaan.

Sukupolvet vaihtuvat ja elämä jatkuu. Juuret säilyvät ikuisesti olivatpa asuinalueiden rajat mitkä hyvänsä. Kiinnostus omiin juuriin herää jossain vaiheessa elämää. Valitettavasti usein käy, että kertojia ei enää löydy lähisukulaisten piiristä.

Sakkolalaisten kyläkirjat, jo ilmestyneet ja vielä kohtapuoliin loput ilmestyvät teokset kiinnostavat varmasti myös vuokselalaisia. Vuokselan osalta olen aiemminkin todennut, että tällä saralla meillä olisi paljon kuokittavaa. Jos tunnet aktiivisuutta asian eteenpäinviemiseksi, otathan yhteyttä seuramme puheenjohtajaan Tapio Sihvoon (tapio.sihvo@gmail.com).

Tämän lehden ilmestyessä olen saanut isäni puolelta lisätietoja juuri ilmes-

tyneestä ”Vuoksen kylätien varrella, Uosukalan koulupiiri Valkjärvellä” teoksesta. Koulupiiri kattoi Vuokselasta katsottuna Ison Vuoksen eteläpuolen viisi kylää. Kyläkirjatoimikunta on uurastuksellaan saanut aikaan merkittävän tietolähteen alueen perheiden ja ihmisten elämästä ja historiasta. Lisätietoja saa toimittajana olleelta Leila Virkiltä puh. 050-3382196 tai leilavi@luukku.com.

Mitähän se ensi vuosi tuo tullessaan!

Suunnitelmia meillä jokaisella on ja niinhän sitä pitääkin olla.

Vuokselan osalta vietämme seuran 60-vuotisjuhla 6.6.2010 Hattulassa.

Kotitahuille menoa varten olemme varanneet matkan 29.7 – 1.8.2010. Sukunsa juuria etsiville retki on mielenkiintoinen, koska matkaan liittyy 31.7. ”Suvut kohtaavat Karjalassa”-tapahtuma Käkisalmessa. Yöpyminen tapahtuu Kiviniemen Losevossa. Eri suuntien kotikyliin on lyhyet matkat ja opastettu kulku Vuokselan suuntaan tehdään 30.7. Ilta retkiä myös on suunnitteilla. Paikallistaksien välityksellä on mahdollisuus myös tehdä oma täsmämatka. Tervetuloa mukaan etsimään entisiä omia asuin-sijoja ja kulttuuripaikkoja Vuoksen ja Suvannon rantamilta.

Toivotan kaikille lehden lukijoille ja yhteistyössä mukana oleville Rauhallista Joulunaikaa ja Terveysttä ja Voimia Vuodelle 2010

Taisto Virkki

taistovirkki@gmail.com
p. 0400 - 576722

**Kuvassa joulukuun maisema vuodelta 1939, jolloin jouduttiin lähtemään Kannakselta kohti tuntematonta mää-
räänpäätä pois sodan jaloista.**

Vuoksela- Seuran toimintaa vuonna 2010

Seuran hallitus kokoontui marraskuun 14. päivänä Hämeenlinnassa päättäen vuoden 2010 käytännön toimista vuosikokouksen päätöksiä noudattaen.

Vuoden 2010 puheenjohtajana jatkaa Tapio Sihvo, varapuheenjohtajana Kauko Komonen sekä sihteerinä Ebba Penttilä.

Vuokselalaisten Pitäjäseura ry on perustettu loppiaisenä 6.1.1950 Hattulan Jukolassa eli 60 vuotta sitten. Vuoden 2010 päätapahtuma on **Vuoksela – Seura ry:n 60-vuotisjuhlan järjestäminen**. Järjestelyissä ovat mukana myös Hattulan kunta ja seurakunta. Juhlan ajan kohta on sunnuntai 6.6.2010. Juhlapaikkakuntana on luonnollisesti Hattula. Valmistelut ovat jo meneillään ja niistä kerrotaan lisää alkuvuodesta.

Karjalan Liitolla juhluvuosi edessä

Karjalan Liitto täyttää ensi vuonna 70 vuotta ja juhluvuoteen sisältyy monenlaista tapahtumaa. Karjalaiset kesäjuhlat vietetään 17. – 20.6.2010 Helsingissä. Teemana on karjalainen laulu ja musiikki. Kesäjuhlan näytävän osa on sunnuntaina kaupungin halki kulkeva juhlakulkue, johon myös Vuoksela-Seuran edustus lippuineen on mukana. Toivomme näkevämmä vuokselalaisia runsaasti mukana kulkueessa. Juhlusta kuin muustakin Liiton toiminnasta tarkempia tietoja löytyy osoitteesta www.karjalanliitto.fi.

Kotiseuduilla käynti ensi kesänä

Seuran toimintaan on liittynyt perinteisesti olla mukana kotiseutumatkojen järjestelyissä. Perinteisille kotiseutumatkoille osallistujien määrä on hieman hiipunut viime vuosina. Tarkoitus on

Seuran hallituksen 14.11.2009 pidetyn kokouksen osanottajat.

ensi vuonna saada liikkeelle yhä nuorempaa väkeä. Seura on alustavasti varannut ”SUVUT KOHTAAVAT KARJALASSA 29.7. – 1.8.2010 reitti 5” matkan. Pääjuhlan kokoontumispaikkana on Käkisalmen linnan piha. Yksi päivä on kuitenkin kokonaan varattu tutustumiseen Vuokselaan ja lähiympäristöön. Majoituspaikkana on hotelli Losevo Kiviniemessä. Lisätietoja antaa ja matkavarauksia ottaa vastaan Taisto Virkki.

Suvannon Seudun säätiöiden ja pitäjien yhteistoimintaa jatketaan entiseen tapaan. Mukana yhteistyössä ovat Sakkola, Metsäpirtti, Vuoksela, Vpl. Pyhäjärvi, Räisälä, Rautu ja Käkisalmi.

Vuosittaisia tapaamisia on kaksi ja seuraavan 31.1.2010 pidettävän kokouksen isäntänä toimii Vuoksela.

Ensi vuonna järjestetään yhteinen tutustumismatka 13. – 16.5.2010 kohdistuen Käkisalmen alueen esittelyyn käkisalmelaisten opastamana.

Matkalle lähtiöitä toivotaan olevan vähintään 3 osanottajaa / yhteisöstä. Vuokselan osalta lisätietoja antaa ja matkalle ilmoittautumisia ottaa vastaan Taisto Virkki.

Suvannon Seutu-lehti Sakkola-Säätiön julkaisemana on yhteinen Sakkolan ja Metsäpirtin ja Vuokselan kotiseutulehti.

Lehti on ilmestynyt vuodesta 1957 lähtien, 8 numeroa vuodessa. Vuoksela on ollut mukana vuodesta 2002. Lehden tilaushinta vuonna 2010 on 25 euroa.

Vuokselan tavoitteena on tukea osaltamme lehden sisältöä Vuoksela ja vuokselalaisuutta kertovilla aiheilla.

Pyrimme osaltamme tekemään lehteä edelleen tunnetuksi, jotta se tavoittaisi myös nuorta lukijakuntaa. Tällä turvataisiin lehden elinvoimaisuus ja sen tärkeä rooli omien juuriemme tiedonjakajana. Vuokselan yhteyshenkilönä on edelleen Taisto Virkki, jolle voi antaa palautetta, omia kirjoituksia sekä vinkkejä lehden tuleviksi jutuiksi.

Taisto Virkki

Arepyhä- tilaisuus

**tiistaina 29.12.2009
alkaen klo 14
Karjalatalon
Sortavalasalissa 2.krs
Käpylänkuja 1 Helsinki**

**Tapaamisiin
haastamisien ja
joulukahvittelun
merkeissä!**

**VUOKSELA-SEURA ry
Hallitus**

Siirtoväen muistolaatta paljastettiin Tammelassa 29.11.2009

Muistokivi sijaitsee Tammelassa Manttaalin puistossa, jossa nurmikolla on kaksi iso-koista kiveä. Toisessa kivessä on muistolaatta, jonka Tammelan kunta on pystyttänyt vuonna 1989. Muistopaasi muistuttaa Tammelan miesten lähdöstä puolustamaan isänmaata syksyllä 1939 ja kesällä 1941.

Toiseen kiveen on sijoitettu siirtoväen muistolaatta, jonka paljastuspuheen piti emerituspiispa Leino Hassinen kiteyttäen puheensa sisällön **”Yhteisen ahdistuksen puristuksessa”** – sanomaan.

Näissä maisemissa on käynyt äänekäs puheensorina 70 vuotta sitten, kun Karjalan evakot purkautuivat rekikuormiensa päältä. Heillä oli takanaan pitkä talvinen taival pakkasessa. Itäsuomalaisista tuli muutamassa päivässä länsisuomalaisia, länsisuomalaisista sotilaista tuli Kannaksen puolustajia ja suurimmista kaupungeista pommituskohteita.

Sellaisessa tilanteessa jokainen avattu koti, jokainen tervetulotoivotus, jokainen ateria, jokainen lämmin talli oli kokemus siitä, että hätä on yhteinen ja ihmiset ovat toistensa lähimmäisiä. Silloin kun suurvalta hyökkää pienen maan kimppuun, kukaan ei ole turvassa.

Vaikka tämä kivi on kova ja kylmä, se välittää yhteenkuulumisen viestin; teidän ahdistukseenne on meidän ja meidän kodissamme riittää lämpöä teillekin – eiköhän tässä sovita. Nuotti voi olla erilainen ja sanat toiset, mutta yhteistä on se, mitä laulussa sanotaan **”Kotimme kallis ja vapaus kansan, ihmisen kalleimmat aarteet on”**.

Auttakoon tämä kivi ja tämä adventtipäivä meitä muistamaan, että ystävälinen sana ja avuksi ojennettu käsi on yksinkertaisin tapa elää lähimmäisenä.

Juhla jatkui kunnanviraston tiloissa, jossa juhlapuheen piti Hattulan kunnanjohtaja Martti Pura.

Tapahtumiin osallistui monikymmenpäinen osanottajajoukko. Tapahtuman

monipuolisiin ohjelmaosioihin palataan tarkemmin lehden seuraavassa numerossa.

Taisto Virkki

Suvannon Seutu: Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjälehti! Vain 25 euroa / vuosikerta.

VUOKSELA- SEURA ry

*Kiittää kaikkia
Yhteistyöstä ja*

*"Ja me
toivotamme"*

*Rauhaisaa Joulua
ja
Yhteistyöríkasta
Uutta
Vuotta 2010*

Sakkola-Säätiö

Kiittää kaikkia

yhteistyökumppaneita

kuluneesta vuodesta ja toivottaa

hyvää joulua ja menestyksestä

uutta vuotta 2010!

Suvannon Seutu lähettää lämpimät

kiitokset kaikille lehden

lukijoille ja tekijöille.

Muistakaa taas ensi vuonna

lähettää kuvia ja kirjoituksia

yhteiseen pitäjälehteemme!

Tunnelmallista joulua ja

hyvää vuotta 2010!

Metsäpirtti
-järjestöt
toivottavat

hyvää joulunaikaa
ja onnellista uutta
vuotta 2010

Metsäpirtin hautausmaan
Muistolehtojen
rahaston tili:
435500-16875
Mietoisten Säästöpankki.

Eero Pilviniemi ja Herra
Haparainen Lempäälästä
Aaprolantieltä toivottavat
kaikille ystäville ja tutuille
hyvää joulua ja onnellista
vuotta 2010!

KISSA Herra Haparaisen nimi juontaa Eeron juurille Sakkolaan.
ONKO SINUN LEMMIKKISI saanut nimen, joka liittyy jotenkin
karjalaisuuteen? Kerro siitä toimitukselle; soita, laita kirje tai säh-
köpostia aiheesta, kuvatkin kelpaavat!
Terveisin Marjo R-T (jolla olleet koirat Sissi, Miina ja Lotta...)

Kotikontujen tienoita tervehtien – ja monta muuta laulua

Lempäälän Karjalaseuran ja Tampereen seudun Metsäpirttikerehön yhteisessä tilaisuudessa Lempostuvalla laulettiin sydänten kyllyydestä. Esilaulajana ja säestäjänä toimi kanttori Pietari Korhonen – sukujuuria Sakkolan Haparaissa. Illan juonsi Eero Pilviniemi, Haparaisten poikia hänkin.

Maakuntalauluja, kansanlauluja sekä isänmaallisia lauluja laulettiin aluksi. Todettiin, että kyllä yhteislaulu piristää vuoden pimeimpinä päivinä. Yhteishengen luojana laulu on toiminut kaikkina aikoina.

Anto Hatakka kertoi kotikylästään Metsäpirtin Lapanaisista, muisteli elämänvaiheitaan ja korosti suomenhevosen merkitystä Suomen selviytymistarinassa niin sodan kuin rauhan aikana. Hatakka on koko ikänsä ollut innokas suomenhevosten kasvattaja ja asiantuntija. Hänellä on huoli tämän arvokkaan eläimen säilymisestä. Kotitilallaan Valkeakoskella hänellä on kolme hevosta.

Säveltäjä Armas Maasalonen (1885–1960) kuolemasta tulee kuluneeksi 50 vuotta ensi vuonna. Lempäälän seurakunta järjestää syyskuussa 2010 juhla-konsertin Lempäälän kirkossa. Kanttori Pietari Korhonen esitteli Maasalonen tuotantoa, josta tunnetuinta on hengellinen musiikki, virsikirjan monet virret

Eero Pilviniemi ja Pietari Korhonen luotsasivat lauluiltaa.

ja muut hengelliset laulut. Paljon muutakin on. Vanhasta kansakoulun laulukirjasta laulettiin iloisia Maasalonen säveltämiä lastenlauluja. Yleisö innostui harjoittelemaan uusia sävelmiä useampaan kertaan.

Tutun iltavirren: ”Tule kanssani Herra Jeesus”, Maasalonen sävelsi vuonna 1913. Maasalonen tunnetuin joululaulu, sävel heinäpellolla Sakkolassa syntynyt: ”Hiljaa, hiljaa joulunkellot kajahtaa,” laulettiin illan päätteeksi.

Helka Korpela

Anto Hatakka muistutti suomenhevosen merkityksestä niin sodassa kuin rauhan aikana.

Terveisiä Metsäpirtin Peltosten sukuseurasta

Elokuussa tapahtui Metsäpirtin Peltosten sukuseurassa merkittävä muutos, kun sukuseuran perustajajäsen Ilmi Pesonen (kuvassa) luopui puheenjohtajan tehtävästä. Hän on ollut kantava voima ja luotsannut Metsäpirtin Peltosia valtavalla innostuksella siihen vakaaseen toimintaan, mitä se tänä päivänä on. Toivon hänen innostuksensa siivittävän sukuseuraa vireään tulevaisuuteen. Kiitos Ilmille näistä vuosista!

Uusi puheenjohtaja, Leni Knutar, on sekä mummon että äijän puolelta Met-

säpirtin Peltosia. Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin Liisa Anttalainen, Jussi Frösén, Mari Johansson, Matti Laitinen, Pirkko Peltonen ja Taina Saarinen. Varajäseniä ovat seuraavan toimintakauden Pauli Kruhse ja Toini Lemmetti. Rahastonhoitajana toimii Mirja Blomqvist.

Seuraavaa sukukokousta suunnitellaan Metsäpirtin pitäjäjuhlan yhteyteen. Peltoset olisivat tutustumassa kotiseutuun ja pitämässä sukukokousta 30.6. – 3.7.2010 Metsäpirtissä.

Arkihuolesi kaikki heitä – joulumielellä Seinäjoella

Etellä-Pohjanmaan Metsäpirttikerron pikkujoulu alkoi Leevi Mädetöjan sävelin. Juhlapaikkana oli jo perinteeksi muodostuva Hotelliravintola Alma, vuodelta 1909 peräisin oleva rakennus, joka taannoin entisöitiin. Juhlasali on jugendhenkinen tila, jossa silmää viehättävät etuseinän kaarimuoto, suuret kattokruunut ja kauniit kaakeliuunit. Juhlapöydät oli viimeistely jouluisin punavalkoisin koristein. Juhlavieraita oli nelisenkymmentä. Joulupöydän antimet maittoivat, moni keuhui piparjuurella maustettua kalakastiketta.

Puheenjohtaja Esko Lylander vei aluksi ajatukset Antinpäivän tapahtumiin. Myös johtava kappalainen Jouko Ikola Nurmon kappeliseurakunnasta pohti puheenvuorossaan sodan kokemusten jälkeä vanhemmassa ja nuoremmassa ikäpolvessa. Minkälaisia muistoja jäi kohtelusta evakkomatkalta, miten otettiin vastaan? Hän totesi, että on asioita, jotka haluaa muistaa ja asioita, jotka unohtaisi. Evakkojoulujen joulupöydät olivat niin vaatimattomia nykyisiin nähden. Ikolan mielestä karjalaisilla on hyvä armolahja: sukupolvien perinteen siir-

täminen nuoremmille, ilonvirtoja unohtamatta!

Juhlassa laulettiin monia joululauluja Maire Leppälän säestyksellä. Vuokko Hautala Nurmon runopiiristä esitti Helena Viertolan, Jaakko Haavion sekä oman tyttärensä Karoliinan runoja.

”Sano miu sanonee”

Raija Haapsaari, Kauhavalla kouluai- kansa asunut, tamperelaistunut kirjastoneuvos kertoi karjalaisista kaskukirjoista ja luki sellaisia, jotka oli kerätty Metsäpirtistä ja Sakkolasta. Ovatko karjalaiset huumorintajuisia ollenkaan? ”Ilo pinta vaikk syvän märkänis!” on oikeastaan hyvin epätoivoinen lausahdus. Ovatko karjalaiset vain vilkkaita ja lyhytjännitteisiä, puhuvat, mutta eivät kuuntele? Tai kuten eräs karjalaisrouva totesi: ”Isäni on vilkas karjalainen, mutta uusmaalainen äitini on vielä vilkkaampi!”

”Kaik män, mut muistot jäivät ja koht ei ole niitäkää!” totesi Hannes Sihvo 1986 ja lisäsi, että vuoden 2000 jälkeen häviävät viimeiset muistelijat ja heidän mukanaan henkilökohtaiset muistot Koti-Karjalasta.

Karjalaisia kaskuja on kerätty valtakunnallisesti ja aineistoista on julkaistu kirjoja myyntiin. Alkuperäisiä aineistoja säilytetään Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa. Ensimmäinen keräys lienee ollut 1947. Keräykseen kertynyt julkaistiin Suomen Kuvalehdessä, Karjala-lehdessä ja Muistojen Karjalakirjassa. Toinen keräys oli 1963 ja sen parhaimmisto julkaistiin 1964 kirjassa ”Ilo pintaan.”

Vuonna 1971 kerättyä aineistoa on kirjassa ”Kielkakkaraa - Karjalan heimon kaskuja.” Tästä aineistosta on koottu myös kirja ”Ilokonti” 1991. Kirjan esipuheessa mainitaan, että karjalaisen huumorin kokoomateoksia ei ole ollut saatavissa moneen vuoteen ja kirjastoistakin sellaiset näyttävät hävinneen tai kuluneen loppuun.

Viimeisin valtakunnallinen keruu on ollut 2001, jolloin kerättiin ”Sano miu sanonee”-otsikolla käytössä olevia karjalaisia sanontoja.

Pohjalainen majuri sanoo karjalaiselle kapteenille:

”Olisin antanut Linnalle kaiken anteeksi, jos hän olisi tehnyt

Rokan Antista härmäläisen!”

”A siint Antist ei sit ois olt mittää haastamistakaa...”

Helka Korpela

Laulut, kaskut ja jouluihin ateria siivittivät metsäpirttiläisten pikkujoulua.

Kyläkirja on hyvä lahjavihje ja ”Muistojen kasetti” Metsäpirtin Lapanaisten kylästä.

Hinta 20 euroa ja postikulut.

Tilaukset:

Julia Keski-Mäenpää

p.03 3431180,

050 3772315 tai

artokm@kolumbus.fi

Sakkola-seuralla hyvänmakuinen pikkujoulu

Joulupukki tervehdi vieraita, ja Liisa Antila viihdytti kanteleineen. Kuvat: Teuvo Kuparinen.

Sakkola-seuran pikkujoulujuhla vietettiin jälleen Käpylässä teatteriravintola Nyyrikissä. Viime vuonna oltiin muualla, mutta nyt palasimme jälleen tuttuun valoisaan ravintolaan Puukäpylän kainaloon. Paikka oli muuten entinen, mutta isäntä joka vuosi oli hoidellut joulujuhlamme, on pois. Jäämme kaipaamaan häntä.

Juhla sujui perinteisesti. Ensin nauhimme jouluglögin ja puheenjohtaja Leena Rantakari toivotti kaikki tervetulleiksi. Liisa Antila soitti kanteleella kolme tuttua joululaulua. Enpä ole ennen kuulutkaan kanteleversioita. Hienoa. Eino Systä lausui meille Yrjö Jylhän Kiirastuli -kokoelmasta joulurunon sekä itse kirjoittamansa runon kotisaunasta. Yrjö Jylhä ja Eino ovat jo tradiktio Sakkola-seuran joulujuhlissa. Aina yhtä mieluisia. Yrjö Jylhään on tänä vuonna todella pinnalla. Minäkin ostin eläkkeelle jäävälle johtajalleni hänestä kertovan teoksen, joka ilmestyi nyt syksyllä.

Joulupöytä oli perinteinen: graavilohda, silliä, yrttisilakoita, kananmunan puolikkaita koristeltuina, savulohihyydykettä, vihersalaattia, kahdenlaista maksapasteijaa, sienisalaatti, rosollia, kinkkua, peruna-, porkkana- ja lanttulaatikoita, luumuja ja herneitä ja tietysti joululimppua ja muutakin leipää. Jälkiruokana oli kahvi ja joulutorttu.

Arpoja ja Joulukannel-lehtiä myytiin seuran talouden tukemiseksi. Palkintoja tuntui olevan lähes yhtä paljon kuin arpoja! Itse ostin kuusi arpaa ja voitin

viidellä. Pääpalkinnoista Tallinkin lahjakortin sai Ilmi Pesonen ja jouluherkkukorin Irma Toivonen. Irma kertoi, että tultuaan Helsinkiin 1963 hän voitti silloisessa Kestikartanossa myös herkkukorin. Lämpimät kiitokset kaikille arpajaisvoittojen lahjoittajille!

Joulupukkikin kävi meitä tervehtimässä ja jakoi suklaamakeisia kaikille. Epäilyt kääntyvät Markku Naskaliin. Eipä kai muuten, mutta joulupukilla oli komea sauva, jollaisen Markku aikoinaan sai ”pojilta” täyttäessään pyöreitä vuosia.

Tilaisuuteen piti tulla muusikko laulattamaan ja säestämään yhteislauluja, mutta hän oli saanut kovan kuumeen edellisiltana. Toivottavasti ei ole sentään sikaflunssaa. Laulu kyllä sujui Risto Rantakarinkin johdolla. Risto löysi ihan uusia säkeistöjä tutuille lauluille. Ilmeisesti ”Kauneimmat joululaulut” ja muissa vihoissa on aina vain tyypistetyt versiot. Kannattaa tutkia kunnon laulukirjoja.

Eino Systä käytti vielä puheenvuoron ja kiitti puheenjohtaja Rantakaria ja hallitusta kuluneesta vuodesta. Einolta löytyi runo siihenkin tilaisuuteen.

Poistuimme hyvissä ajoin, että ravintola sai panna puitteet kuntoon illan teatteriesitystä varten. Lauantain kappale oli Anneli Kanton ”Ministerille morsian”, jossa näyttelevät Hannele Solvander-Halme ja Markku Toikka.

Pikkujoulu oli rattoisa ja oli mukava nähdä taas tuttuja. Useita vakiokävi-

Eino Systä tulkitsee mm. Yrjö Jylhän runoja.

Perinteinen pikkujoulu kutsui laulujen ja maittavan ruokapöydän äärelle.

jöitä tosin puuttui, mutta uusiakin oli tullut mukaan. Kyseinen adventin aika on täynnä eri tapahtumia ja muutamalla oli nytkin jo kiire seuraavaan. Kiitos kaikille mukana olleille ja toivottavasti näemme taas kevään ja kesän tapahtumissa.

Anni Purontaa

Vanhaa perinnettä: Sipulimaitoa flunssaan

Tätä syksyä on koetellut melkoinen tautien suma. Päivittäin kuulee tiedotusvälineistä sikainfluenssan jatkuvasta leviämisestä. Rokotuksilla pyritään tautia taltuttamaan. Rokotuksiin on määritelty tietty ikäluokittainen järjestys. Siinä haikahtaa jonkinlainen ikärasismien maku, kun vanhusväestö, jolla on usein erilaisia sairauksia, on jätetty rokotusjonossa viimeiseksi.

Muistelin noin 50 vuoden takaisia aasialaisen ja hongonkilaisen flunssa-aallon hoitokeinoja. Niitä hoidettiin pääasiassa vanhoilla hoitokonsteilla. Hoito-ohjeena sänkyyn, asperiinia, kuumaa mustaviinimarjamehua ja sipulimaitoa.

Lapsena ei varsinkaan sipulimaito tahtonut maistua, mutta nyt olen vuo-

sikymmenet kasvattanut sipuleita talven flunssan varalle. Sipulimaito:

Kattilan pohjalle melkoinen voinokare sulamaan, pienehköiksi pilkotut sipulipalat kattilaan, kuullotetaan kypsiksi, lisätään kiehuva maito ja suolaa. Nautitaan mahdollisimman kuumana.

En voi taata, että flunssa tällä paranee, mutta vuosikymmenten kokemusten pohjalta sipulimaitoa ainakin helpottaa tukalaa oloa.

Nyt taistelemaan talven tauteja vastaan, kuumaa mustaviinimarjamehua ja sipulimaitoa määrättyjen lääkkeiden lisänä. Käsien pesuthan meillä onkin jo hallinnassa.

Terveysttä!

Raili Leino (Kopperoinen)
Salo, Sakkola Haparainen

Valittu vuoden karjalaiset kirjat

Karjalan Liitto on valinnut vuoden karjalaiseksi kirjaksi FT Pirkko Sallinen-Gimplen Karjalaisen keittokirjan. Vuoden karjalaiseksi pitäjä- ja kyläkirjaksi valittiin FM Jaana Juvosen Uukuniemen historia. Valinnat teki Karjalan Liiton varapuheenjohtaja Risto Kuisma.

Karjalainen keittokirja on laaja karjalaisen ruuan perusteos. Sallinen-Gimpl on laaja-alaisesti perehtynyt paitsi karjalaiseen ruokaperinteeseen myös karjalaisten perinteisiin ja kansankulttuuriin, mikä näkyy myös keittokirjassa. Karjalainen keittokirja perustuu vuonna 1988 kerättyyn karjalaisen ruokaperinteen kyselyaineistoon, jota koottiin luovutetun Karjalan ja Etelä- ja Pohjois-Karjalan asukkailta.

Tämän vuoden karjalainen pitäjä- ja kyläkirjakisaan osallistui 18 julkaisua.

Salon Seudun Sakkola-tytöt vierailulla lätissä

Salon seudulla toimivat ”Sakkolan tytöt” vierailivat syysretkellään Tampereella ja Lempäälässä. Lempäälässä käyntikohteisiin kuului Hannu Turkkisen isännöimä, possuhahmojen täyttämä lättilä ja muut perheen pihapiihin satumaiset rakennukset. Sakkola-Museo kuului myös retken ohjelmaan. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Asiantuntijan matkassa

KARJALAN LIITON JA KARJALA-LEHDEN RISTEILY 4.-9.7.2010
VALAMO-SYVÄRI-KIZHI-PETROSKOI

KARJALA-lehti

Satu Hallenberg

Antti O. Arponen

Sari Kaasinen

Jyrki Härkönen

Ilmari Hakala

Leena Hakala

Asiantuntijoina risteilyllä:

- Karjalan Liiton toiminnanjohtaja SATU HALLENBERG
- Karjala-lehden päätoimittaja ANTTI O. ARPONEN,
- musiikin tohtori SARI KAASINEN,
- evl ILMARI HAKALA ja LEENA HAKALA

Risteilyisäntä päätoimittaja JYRKI HÄRKÖNEN

Matka Pietariin taittuu asiantuntijan matkassa läpi kauniin ja kesäisen Karjalan kannaksen Pietariin. Pietarissa nouseaan laivaan ja unohtumaton suviristeily Nevaan pitkin Laatokalle alkaa.

Reitille mahtuu nähtävää: maailman kauneimpien saarten joukkoon lukeutuva Valamo, Unescon maailmanperintölistalle kuuluvat ainutlaatuiset Kizhin puukirkot, Petroskoi, Syväri, Äänisen aallot...

Matkan aikana laivalla kuullaan useita asiantuntijoiden luentoja Valamon vaiheista, karjalaisesta käsityöperinteestä ja sotahistoriasta.

Ja "Kun ilta tummuu ja syttyy tähdet taivaan", tanssitaan, lauletaan yhdessä ja juhlitaan 70-vuotiaasta Karjalan Liittoa.

VARAUKSET

KARJALA-lehti

(05) 5414 600, (05) 5414 631
tuula.eskelinen@karjala-lehti.fi

TAI

KARJALAN LIITTO RY

Nina Pirskanen, (09) 7288 170
nina.pirskanen@karjalanliitto.fi,
toimisto@karjalanliitto.fi

TAI

LomaLinja

Passin on oltava voimassa 6 kuukautta matkan jälkeen.

M/S VISSARION BELINSKIY on Saksassa rakennettu jokiristeilyä, jossa on neljä matkustajakantta ja 320 hyttiäpaikkaa. Laivan pituus on 125 metriä, risteilynopeus 25 km/h. Laivassa on ravintola, 2 baaria, aurinkokansi ja matkamuistokioski. Laivalla ei ole hissiä.

HYTTILUOKAT:

- A2 Kahden hengen hytti, 4. kansi, vuoteet vierekkäin
- A1 Yhden hengen hytti, 4. kansi
- B2 Kahden hengen hytti, 3. tai 2. kansi, vuoteet vierekkäin
- B2VP Kahden hengen hytti, 3. kansi, vuoteet päällekkäin
- B1 Yhden hengen hytti yhdelle, 3. kansi
- C3 Kolmen hengen hytti, 1. kansi, kolme alavuodetta
- C2 Kahden hengen hytti, 1. kansi (pyöreä laivaikkuna), vuoteet vierekkäin
- C1 Yhden hengen hytti, 1. kansi (pyöreä laivaikkuna)

Kaikissa hytteissä on ikkuna, wc, suihku ja ilmastointi. C-luokan hytteissä on pyöreä laivaikkuna ja hytit ovat laituritason alapuolella, joten satamassa näkymä voi olla laiturin alle tai viereiseen laivaan. Pyöreä ikkuna voi olla Laatokalla ja Äänisellä myös suljettuna.

Sisääntulo kannelta 2.

RISTEILYHINTA/HLÖ

C3	598	B2	998	(2. kansi)	A2	1198
C2	988	B2	1098	(3. kansi)	A1	1286
C1	998	B2VP	948			
		B1	1198			

HINTAAN SISÄLTYY

- bussikuljetukset tilausajobussilla Suomi-Pietari-Suomi
- risteily valitussa hyttiluokassa
- täysihoito laivalla alkaen illallisella ja päättyen aamiaiseen
- ohjelmassa mainitut tutustumiskäynnit Valamossa, Kizhillä ja Petroskoiissa suomea puhuvan oppaan johdolla
- asiantuntijoiden päivittäinen luento- ja viihdeohjelma
- risteilyisännän ja ohjelmapäällikön palvelut laivalla
- viisumi Suomen kansalaisille

LISÄMAKSUSTA

- retki Aleksanteri Syväriäisen luostariin 38 €/hlö
- Petroskoin kaupunkikiertoajelu bussilla 12 €/hlö

Vesilahden Karjalaiset joulun ja talvisodan tunnelmissa

Kuusipuun äärellä Yrjö Raaska ja Kerttu Virolainen.

Vesilahden Karjalaiset viettivät runsaan 30 hengen voimin jouluista tarina- ja lauluiltaa Rautialassa.

Kerttu Virolainen muisteli 70 vuoden takaista Talvisodan syttymistä ja evakoon lähtöä koskettavalla tavalla. Muisteluiden lomassa nautittiin joulupurosta, glögistä ja tortuista.

Jouluisen tunnelmaan johdattivat yhdessä laulettu joululaulut kanttori Satu Sointu-Siltasen johdolla ja Neliapi-la-lauluyhtyeen esitykset.

Kerttu Virolaisen muisteluita on luetavissa helmikuun Suvannon Seudussa.

Satu Karvinen

Sirpa Himanen ja poikansa Heikki osallistuivat jouluisiin lauluihin.

Kiitämme Suvannon Seudun lukijoita kuluneesta vuodesta ja toivotamme rauhallista joulua sekä menestystä vuodelle 2010!

LomaLinja

p. 010 289 8100, 010 289 8101 (ryhmät), www.lomalinja.fi

Aira Samulin ja iltatilaisuuden juontaja Tuula Kivistö houkuttelivat yleisönkin liikkeeseen. Eläväisesti esiintyi myös Sari Kaasinen kanteleineen. Kuvat: Taisto Virkki.

Karjalaisten risteily kasvanut vuoden toiseksi suurimmaksi tapahtumaksi

Karjalaisten pikkujouluristeily vei eri pitäjien väen ystävineen laineille nyt kymmenettä kertaa. Helsingistä Tallinnaan suuntautunut risteily kutsui paikalle yli 800 henkeä - ja joskus heitä on ollut lähes tuhat.

Juhlaväen tervetulleeksi toivottanut Karjala-lehden päätoimittaja Antti O. Arponen saikin todeta, että kyseessä on vuoden toiseksi suurin karjalaisten yhteistapahtuma; ykkössijaa pitää tietenkin vuotuiset Karjalaiset Kesäjuhlat. Ensi kesänä ne kutsuvat Helsinkiin, Karjalan Liiton 70-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Ohjelmatarjonnasta oli huolehdittu useiden eri esiintyjien voimin, ja aihepiirit vaihtelivat ilonpidosta talvisodan syttymisen tunnelmiin.

Ikinuori Aira Samulin laittoi yleisöön eloa, ja pirteyttä huokui myös musiikin tohtori Sari Kaasinen. Laulupuolta ammensivat mm. Karjalan Kaiku- ja Iltatähti-kuorot. Tanssimista tahditti suositettu Korsu-orkesteri, jolta luontuvat

niin perinteiset sota-ajan laulut kuin nykyaikaisemmatkin kappaleet.

Evl. evp. Ilmari Hakala kertoi talvisodan historiaa, ja esitystä maustoivat puolisonsa Leena Hakalan aiheeseen valitsemat runot.

Kuuluisista karjalaisista kertoili Antti O. Arponen ja sotalapsuudesta puhuivat kirjailija Vuokko Niskanen ja rovasti Erkki Kokko.

Sukuseurojen keskusliitosta Eine Kuusmin kertoi onnistuneista sukujuhlista, ja isompi yhteistapaaminen on ensi kesänä Käkisalmissa.

Eritoten aplikaatiokäsitöihin perehtynyt Soili Turkkinen kertoi joulunvietosta eri puolilla maailmaa. Hän on kirjoittanut aiheesta kuvakirjankin "Joulupukin matkassa maailmalla". Värikäs ja mukaansatempaava kirja sopii niin lapsille kuin lapsenmielisille joulutunnelmaan virittäytymisessä.

Ensi vuodelle on taas luvassa monia varsinkin karjalaisia kiinnostavia matkoja. Niistä kertoivat Lomalinjojen

Antti O. Arponen iloisti, että pikkujouluristeily oli taas koonnut satamäärin karjalaisia ystävineen.

myyntijohtaja Sari Mäkinen ja Jarmo Eskelinen.

Ja koska Karjalainen pikkujouluristeily on pitänyt kymmenen vuoden aikana suosionsa, on sellainen luvassa myös ensi syksynä.

Marjo Ristilä-Toikka

Vuoden 1918 tapahtumat ja uhrin Suvannon seudulla

Vuoden 1918 tapahtumat liittyvät itsenäisen Suomen alkuvuosien kasvukipuihin. Suomalaiset taistelivat silloin keskenään sisällissotaa ja Venäjää vastaan vapaussotaa. Sen aikuisia asioita on tutkittu ja niistä kirjoitettu runsaasti historiaa, mutta paljon on jäänyt vielä selvittämättä. Näin myös Suvannon seudun alueiden Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan osalta. Erityisen niukaksi on jäänyt mm. pitäjänhistorioissa sisällissodan aikaisen elämän tapahtumien käsittely sekä erityisesti ns. punaisten joukoissa olleiden kuolinuhrien tunnistaminen ja kokonaismäärä. Tämä on luonnollista, koska silloin kun pitäjähistoriat on kirjoitettu, kaikki arkistot eivät olleet vielä tutkijoiden käytettävissä. Lisäksi aihe oli monelle kipeä ja totuus liian arkaluontoisena vaiettu.

Tapahtumat ovat nyt jo niin kaukana historiassa, että asioita voidaan käsitellä puolueettomasti ja totuutta etsien. Valtiovallan toimesta on toteutettu Suomen sotaurmat 1914-22 selvitys eli sisällissotaan liittyvät kuolintapaukset, mitkä tiedot ovat nyt kaikkien vapaasti käytettävissä. Ne antavat lisätietoa

vuoden 1918 tapahtumiin, mutta niissäkin esiintyy puutteita ja ristiriitaisuuksia, jotka ovat tulleet esille esim. muistelmätiedoissa ja sukututkimuksessa. Suvannon seudun sukututkimuspiirissä on päätetty käynnistää oman alueen vuoden 1918 tapahtumia täydentävä lisäselvitys. Siihen on nimetty työryhmä, jonka tavoitteena on vuosilta 1917-20 tosiasioihin ja dokumentoituuihin tietoihin perustuen

- objektiivisen kokonaiskuvan aikaansaaminen; mitä tapahtui, milloin ja miten tuo aika ja tapahtumat vaikuttivat ihmisten elämiseen,

- paikallishistoriatietojen täsmentäminen pitäjä-, koulupiiri- ja kyläkirjallisuutta varten,

- täydentävien, oikeiden tietojen saaminen sukututkimuksiin sekä asioiden puolueeton käsittely.

Tietojen hankinta merkitsee kirjallisuusselvityksen ohella tutkimustyötä eri arkistoissa, mm. kansallis- ja sotaarkistossa sekä Mikkelin maakuntaarkistossa. Tavoitteeksi on asetettu tehdä selvitys vuoden 2010 aikana. Työn tuloksilla täydennetään virallisia sotaurmaprojektin tietoja ja niitä käsitellään yhteenvetona mm. pitäjälehdissä ja

Suvannon seudun sukututkijoiden internetsivuilla ottaen huomioon sukututkijoita sitovat käytäntönsäännöt.

Nyt käännytään Suvannon Seudun lukijoiden puoleen ja kysytään löytyisikö vielä jotakin lisätietoa vuoden 1918 paikallisista tapahtumista. Ne voivat olla ko. aikaan ja tapahtumiin liittyviä kirjallisia kertomuksia, suvussa kuultua muistitietoa, kuva-aineistoa tai muita dokumentteja. Nimettyyn työryhmään kuuluvat alla olevien lisäksi Kauko Hinkkanen vastuualueena Pyhäjärvi ja Eeva Malkamäki Rautu vastuualueena. Suvannon Seutu -lehden ”levikialueelta” tietoja ottavat vastaan seuraavat yhteyshenkilöt:

Metsäpirtin alue: Ilmi Pesonen
ilmi.pesonen@welho.com
Porslahdentie 10 A 13 00960 Helsinki

Sakkolan alue: Osmo Tuokko
osmotuokko@hotmail.com
Albergan Esplanadi 10 B 38
02600 Espoo

Vuokselan alue: Pentti Warvas
pentti.warvas@dnainternet.net
Tervatie 25 03100 Nummela

Kuulutko sukuuni?

Lokakuun alkupuolella Vantaalla järjestettiin vuotuinen Kuulutko Sukuuni -tapahtuma. Tapahtumassa oli kymmeniä osastoja, joissa esiteltiin sukuja eri puolilta Suomea. Näyttelyvieraita oli runsaasti, varsinkin lauantaana 10.10 käytävillä oli tungosta.

Pyhäjärven, Raudun ja Sakkolan pitäjäviirit kutsuivat Vantaan ammattiopiston käytävällä näyttelyvieraita tutustumaan alueen historiaan, sukuihin ja sukututkijoihin. Tänä vuonna Suvannon Seudun Sukututkijoiden näyttelyosasto oli järjestetty uudella tavalla. Alueen sukuseurat ja sukututkijat olivat samassa huoneessa. Näin pystyttiin monipuolisemmin palvelemaan vie-

railijoita. Esillä oli sukututkimuksia, karttoja sekä kuvamateriaalia. Osastolla oli myös monipuolinen ja runsas valikoima aluetta kuvaavaa kirjallisuutta.

Sukuseuroista paikalla olivat Lallukan sukuseura Raudusta, Mentujen suku Raudusta, Metsäpirtin Ahtiaisten ja Peltosten suvut sekä Pärssisen sukuseura Pyhäjärveltä.

Suvannon Seudun Sukututkimuspiiri kokoontuu Karjatatalolla Käpylässä neljästi vuodessa. Vuoden 2008 suuri projekti oli alueen kirkonkirjojen digitointi digiarkistoon. Piiri kokosi tänä vuonna kirjallisuusluettelon, joka on nähtävissä www.suvannonsuvut.net sivulla

Näkymä Suvannon Seudun Sukututkijoiden osastolta.

Tänä syksynä on käynnistetty alueen vuoden 1918 tapahtumien tutkiminen. Tutkimus painottuu eri arkistoihin, koska kirjallista materiaalia on tältä alueelta hyvin vähän saatavissa.

Toinen isompi projekti ensi vuodelle on kylien nimien ja historian tutkiminen.

Leena Repo

Karjalaisen laulumusiikin sävellyskilpailu etsii uutta

Pienen kansan voima on kulttuurissa. Tämän lauseen sisältämä ajatus korostuu karjalaisista puhuttaessa. Kun suurin osa Suomen Karjalasta on menetetty, karjalaisuus perustuu yhä enemmän ja enemmän henkiseen asenteeseen.

Karjalaisseurojen Tampereen piiri heittää nyt ilmoille haasteen uuden karjalaisen laulumusiikin sävellyskilpailuna. Kilpailun ideana on tuottaa uutta karjalaista musiikkia eri tilaisuuksiin. Kilpailu on kaikille avoin ja kansainvälinen, niin ammattilaisille kuin harrastajille.

Sävellys voi olla jo aiemmin julkaisuun teksteihin sävelletty tai uuteen tekstiin tehty. Tekstin tulee olla suomen- tai karjalankielinen. Sävellys ei saa olla aiemmin julkaistu eikä esitetty. Teos voi olla kestoaltaan korkeintaan 4 minuuttia. Kilpaan osallistutaan nimimerkillä.

Tuomaristoon kuuluvat musiikin tri. Pekka Huttu-Hiltunen, muusikko Erkki Liikanen ja musiikin tri. Sari Kaasinen.

Palkintoina jaetaan 3000, 1000 ja 500 euroa. Kilpailuaikaa on 30.4.2010 asti; tulokset julkistetaan Tampereella lokakuussa 2010.

Sävelkilpailu tähtää siihen, että tämän päivän säveltäjät tarttuisivat Karjalasta kertoviin tai karjalaisuuteen liittyviin teksteihin ja loisivat näin uutta karjalaista musiikkia. Sitä parempi, jos nuoret säveltäjät käyttävät myös tämän päivän nuorison makuun olevaa musiikin kieltä – samoin toivotaan eri musiikin lajeja ja tekniikoita.

Lisätietoja sävellyskilpailusta saa osoitteesta www.karjalanliitto.fi/karjalaisseurojentampereenpiiri.

Tietoja antavat myös tuomaristoa avustavat

Pekka Kuisma,

j.pekka.kuisma@netti.fi,
puh. 045 120 4232 tai

Taru Iivonen,

taru.iivonen@juupajoki.fi.

Larin Parasken ja Ilona Korhosen poljennolla Tarkka pää, tania mieli

Tarkka pää, tania mieli on Larin Parasken runoihin pohjautuva kahdeksan laulua sisältävä kansanlaulukooriteos. Säveltäjä on kuoronjohtaja ja kansanmusiikin tutkija Ilona Korhonen, joka tekee tällä hetkellä tohtorintutkintoa Larin Paraskesta Sibelius-Akatemiaan.

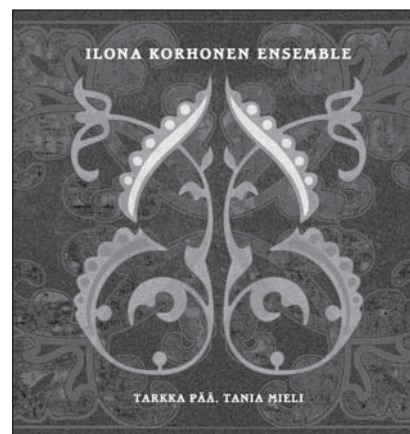
Levytyksen on tehnyt Ilona Korhonen Ensemble – 17 hengen laulava naisjoukko, joka koostuu musiikin ammattilaisista. Voidaan todeta, että kyseessä on tiettävästi ensimmäinen ammattilaulajien kansanmusiikkilevytys!

Muutama huomio levystä. Ensinnäkin se heijastelee naisen elämää sosiaalisessa yhteisössä, joka avautuu 17 naisen äänin polyfonisena kudelmana. Uutena, modernina ja kuitenkin ikaikäisen arkaaisena. Kokonaisuus on silti mutkatonta, mukaansatempaavaa kuunneltavaa.

Jos ajatellaan vuodenaikaa ja historiallista ajankohtaa, levyllä kohoaa päällimmäiseksi kiitoslaulu synnyttäjälle, äidille. Passipo on kaunis näyte siitä, miten vanhan laulun voi herätellä tuotamaan hyvää mieltä tällekin päivälle. Nimilaulu Tarkka pää, tania mieli kuvaa orjan vaaranalaista ja turvatonta asemaa – mennyt maailma koputtelee siintä.

Ehkä kolmas mieleenpainuva laulu on En itke, jossa on unohtuneen virren tunnelma, kehtolaulun lempeyttä. Laulun osaa melkein hyräillä ensi kuuleman jälkeen.

Ilona Korhonen on onnistunut punomaan kaikkiin teoksiinsa meille kannakselaisille kotoisan, sävelen ja sanan poljennon. Koruttomista teemakuluisista Korhonen osaa kasvattaa kuitenkin itsenäisiä, omintakeisia teoksia, jotka

kunnioittavat aina Larin Parasken tekstiä ja henkeä. Tuntuu kuin säveltäjä olisi ryöminyt Parasken sisuksiin.

Korhonen on luonut puhuttelevan eepisen kokonaisuuden, jonka esitys on moitteeton. Ensemble laulaa puhtaan puhtaasti ja vaivattomasti. Toteanpa vain, että tulevilla näitä lauluja esittävillä kuoroilla on hikinen urakka, sillä tällä levyllä vaivattomalta kuuluva kokonaisuus vaatii rautaisen ammattitaidon ja laulutekniikan.

Olen ollut konsertissa, jossa kuoroteos sai kantaesityksensä. Jälkitunnelma oli käsittämätön: Ilona Korhosen hengentuote on jotain niin uutta, että sille ei ole sanoja.

Yhdyn heihin, jotka kuvaavat Korhosen sijoittuvan ”musiikkien välimaastoon”. Tai paremmin sanoen: Korhonen on luomassa uutta genretä kansanmusiikkiin – kannattaa kuulla ja kuunnella.

Hyvää matkaa Parasken maahan!

Anja Kuoppa

Leyvyn hankintatiedot:
www.aania.fi

Kesän 2009 muistoja: Matka Nuoran suvun synnyinsijoille Sakkolaan

Joskus viime talvena äitini kysyi yllättäen: ”Lähtisittekö ensi kesänä koko perheen voimin Sakkolaan?”

Vastasin häkeltyneenä: ”Jaa Venäjälle?” Tähän äitini jatkoi: ”Niin Haparaisten kylään, jossa isä on syntynyt. Kullervo nimittäin puuhaa Nuoran suvun matkaa Karjalaan ja toiveena olisi, että mahdollisimman moni, varsinkin nuorempi polvi, pääsisi mukaan!” En ollut itse koskaan ajatellut sinne meneväni, mutta kun kerroin asiasta kotona, niin juuri nuoret innostuivat matkasta.

Matkan ohjelman junaili osanottajien toiveiden mukaisesti Hannu Turkkinen matkanjohtajana ja matkaa tehtiin Vesilahden Liikenteen linja-autolla kuljettajana Markku Nuora.

Jännitys oli huipussaan, kun varhain torstaiamuna 9.7.09 lähestyimme pysäkkiä, jossa kokoontuivat Kuljun Nuorat. Iloinen puheensorina poisti aamun harmauden. Oli mukavaa huomata, että yhdeltä pysäkiltä matkaan lähtijöitä oli 20. Tästä matka jatkui yhteensä 44 osallistujan kanssa Tampereen, Lahden ja Kouvolan kautta kohti rajanylityspaikkaa, Nuijamaata.

Tullimuodollisuudet aina jännittävät varsinkin ensikertalaisia ja nuorempaa väkeä. Sitä jotkut miettivät, kuinka selviävät, kun passikuvassa oli pienen pojan kuva ja nyt jo parta kasvoi. Kyllä siinä tullivirkailija oli vilkaissut toisenkin kerran, mutta kaikki sujui sopuisasti ja nopeammin kuin olimme odottaneet.

Ensimmäinen pysähdys oli Viipurissa, jossa rahanvaihto sujui kätevästi autossa ja saimme tutustua paikalliseen kaupankäyntiin.

Illalla majoituimme hotelliin Sakkolan Kiviniemessä ja illallisen jälkeen oli vapaata aikaa. Ilta kului kävellessä Kiviniemen keskustassa ihmetellen ja ihastellen. Samalla tutustuttiin paikallisiin kauppoihin ja maisemiin. Katselimme kuinka kosken kuohuissa melojat yrittivät nousta vastavirtaan ja kuuntelim-

Nuoran sukua Aapron ja Liisan haudalla.

me Hannun kertomuksia kylästä, sen ihmisistä ja kuinka koski oli alun perin virrannut toiseen suuntaan.

Perjantaiamuna suuntasimme Suvannon pohjoispuolelle kohti Haparaisten ja Keljan kylä. Markun taituroidessa kuoppaisilla teillä Hannu kertoili monien matkojensa tuomalla kokemuksella tapahtumista ja taloista matkan varrella.

Poikkesimme Sakkolan vanhalla hautausmaalla, jossa jäljellä oli enää kirkon kivijalka ja patsas. Aiemmin matkalla olleet kertoilivat kirkon historiasta ja

patsaan löytymisestä aivan jostain muualta kuin nykyiseltä paikaltaan.

Kävelimme uudelle hautausmaalle, jossa ainoa jäljellä oleva suomalaisten hautakivi on Nuoran Aapron ja Liisan. Edellisellä matkallaan isäni on aidannut hautakiven ja tällä kertaa ketju vaihdettiin paksummaksi ja kiveen kiinnitettiin laatta, jotta nimet säilyisivät. Siinä serkukset Pertti, Kari, Kullervo ja Arja, suoraan alenevassa neljännessä polvessa, seisoivat perheineen ja miettivät mennyttä aikaa. Kaikkien mielestä se oli kuvaamisen arvoinen hetki ja

Vanhalta kotitalan tanhuilta löytyi Nuoran navetan paikka.

nuorinkin mukana ollut sai tietoa juuristaan Karjalaan.

Haparaissa pysähdyimme ja kukin haki omia juuriaan. Pertti Nuora johdatti oman joukkonsa kotitilansa paikalle. Sieltä pitkän heinän seasta löytyi navetan kivijalka ja kaivo. Seisoin siinä kivijalalla ja katselin kohti Suvannon rantaa kuunnellen isäni kertomusta tapahtumista, joita hän muisti tai oli muilta kuullut lapsuudestaan noilla rannoilla. Vaikka mitään muuta en olisi nähnyt ja kokenut koko matkalla, niin tuon hetken takia matkaan oli kannattanut lähteä.

Hannu lähti kävelen, koska autolla ei kannattanut yrittääkään, Nuoran Reinon ja Lean perillisten kanssa etsimään Lean kotitaloa.

Mutta lisää kokemuksia oli tulossa, sillä Runteenmäelle pyrkiessämme auto juuttui mahastaan kiinni, joten koko porukka ulos ja Markku peruuttamaan autoa takaisin. Matka jatkui kävelen. Mäen päällä mittailtiin monen miehen voimalla tulevan muistopatsaan (kts. syyskuun Suvannon Seutu) alustan vaakasuoruutta Kiviniemestä ostetulla vatupassilla ja suorassahan alusta oli. Hannu kertoi patsashankkeen vaiheista ja tulevasta patsaanpaljastustilaisuudesta. Kävimme myös kuuluisalla taistelupaikalla ja historia tuntui paljon koskettavammalta noin paikanpäällä ollen.

Ja sitten se ihana kahvitauko: Markku oli keitellyt suomalaista kahvia ja grillannut suomalaista makkaraa. Mikä ihana tuoksu! Kyllä juttu luisti, kun väki kokoontui auton viereen nauttimaan tarjoilusta. Kun Hannu mainitsi, että Tuntemattoman sotilaan Rokan esikuvan kotitalon raunio on siinä lähettävillä, niin kirjasta innostuneet pojat halusivat ehdottomasti nähdä sen. Löytyihän se lopulta, mutta nyt alue oli aidattu ja vanhan kivijalan päälle oli alettu rakentaa uutta. Mutta vanha kivijalka näkyi ja se riitti kuvan ottamisen aiheeksi.

Iltapäivällä katsastimme Suvannon etelärantaa aina Lapinlahteen asti. Jännittävin hetki oli Lapinlahden linnan luona. Olimme kuulleet linnasta aikaisemminkin, joten se kiinnosti kaikkia. Joukon nuorimmat olivat myös rohkeimmat ja kurkkivat aidatun alueen si-

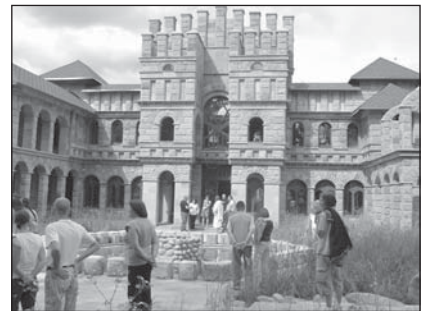
Lapinlahden linnan rakennuksia, ja paljon vaivaa on nähty koko piha-alueella.

sään portin raoista. Koirat haukkuivat raivoisesti ja kohta portille ilmestyi tui-man näköinen partainen mies valkoisessa kaavussaan paljain jaloin. Huutelimme Hannua paikalle, kun portista tuli vartijan näköinen mies ryhmäämme kohti. Luulimme, että hän hätistää meidät pois, mutta hän kutsuikin meidät porttien sisäpuolelle. Kohtasimme uskomattoman hienon alueen, jossa oli iso synagoga ja monenlaisia rakennelmia ympäri aluetta. Valkoiseen kaapuun pukeutunut mies oli perheen isä, joka rakennutti synagogan nuorten kesäleirejä ja muidenkin hiljentymistä varten. Perheen tytär käänsi isänsä puheita englanniksi, joten meille selvisi, että rakennustyömaalta oli löytynyt suomalaisen sotilaan kypärä, jonka he nyt luovuttivat meille Suomeen tuotavaksi.

Vietimme toisen illan ja yön Kiviniemessä ja sitten aamupalan jälkeen auton nokka suunnattiin kohti Terijokea. Pitihän sitä poiketa kunnon hiekkarannalla uimassa, siis rohkeimmat uivat. Tapansa mukaan Hannu ui jo Kiviniemen hiekkarannalla.

Kun on ensikertalaisena matkassa, niin näkee ja kokee niin paljon, että on vaikeaa edes hahmottaa kaikkea tapahtunutta oikeassa järjestyksessä.

Muistan käynnin keskellä metsää Riskitivellä. Muistan, kuinka pelkäsin, kun nousimme Siiranmäelle mutaista ja ka-peaa tietä. Muistan, kuinka kävimme katsomassa bunkkereita matkan varrella. Nuo sodan muistomerkit ja niiden yhteydessä kerrotut tositarinat tekivät vaikutuksen nuorempaan väkeen.

Lapinlahden linnan synagogan portilla.

II JR 15:n esikuntabunkkeri talvisodan aikana.

Kyllä se hiljensi miettimään niitä olosuhteita, joissa sotaa käytiin.

Meillä ovat yleistyneet peräkontti-kirppikset, mutta matkalla saimme useassakin kohteessa tutustua peräkonttimarkettiin. Valikoima oli suppea, mutta riittävä ja myyjät yrittäjähenkisiä. Pitkin matkaa poikkesimme myös pienissä paikallisissa kaupoissa ja saimme huomata, kuinka toisin siellä on kaikki kuin Suomessa.

Ennen Terijoelle majoittumista poikkesimme vielä Kronstadin saarella katsomassa linnoituksen raunioita. Siellä oli rakentaminen aloitettu, joten osa oli meidän mielestä pilattu betonilla. Ja taas kahvia ja makkaraa, oli se vaan niin hyvää.

Terijoella majoituttiin hotelliin ja vietimme iltaa vapaasti kierrellen hiekkarannoilla ja kaupungilla. Ja aamupalan jälkeen kohti Nuijamaata, vaan ei ihan heti, sillä kaksi passia puuttui! Tuli siinä etsiessä hiki kokeneemmallekin matkaajalle, mutta luotimme Markkuun ja Hannuun! Löytyiväthän ne passit aikaan ja vähän yllättävästä paikasta, mutta pääasia, että ennen rajaa ne olivat taas omistajillaan.

Viipurin torilla tietenkin piti pysähtyä, että päästiin tekemään kauppvoja kauppaan, jossa sulassa sovussa myytiin lihat ja vaatteet.

Sitten onnellisesti rajan yli, heti kun rajavirkailijoiden kahvitauko oli ohi, ja kohti kotia.

Kun sitten linja-auto pysähtyi kotipysäkille, niin kuin yhdestä suusta to-

Kronstadtin linnan raunioilla.

tesimme, että olipa hieno matka! Siitä riittää muisteltavaa vielä pitkäksi aikaa.

Itselläni matka sai aikaan sen, että ostin kaksi Suvannonseudun karttaa ja Suvannon Helmen, jonka olen nyt luenut kahteen kertaan.

Kiitokset kaikille mukana olleille mukavasta matkaseurasta ja erityiskiitokset Markulle ja Hannulle, ilman teitä emme olisi pärjänneet!

Kesää muistellen ja joulua odotellen ryhmän puolesta

Birgit Mäkinen

Paikallinen kauppa katsatettiin.

Ukkosen sukuseuran kuulumisia

Ukkosen sukuseuran ry:n (Sakolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki) perinteinen sukujuhla ja sukokokous pidettiin Raumalla hotelli Cumulusessa 15.8.09. Paikalla oli 40 suvun edustajaa. Sukuseuran puheenjohtaja Marja-Riitta Hakala toivotti läsnäolijat tervetulleeksi.

Juhlassa Laila Innanen esitti runoja sekä muusikko Pekka Ruokolainen soitti haitaria. Sukuseuran kotisivut on avattu osoitteessa www.ukkoset.org. Sivuja ylläpitää Marja-Leena Juhola.

Vuoden aikana kuoleman kautta ovat poistuneet: Jaakko Ukkonen, Elvi Erkko, Maunu Erkko, Raila Tuomisaari.

Varsinaisessa sukokokouksessa valittiin seuraavaksi toimikaudeksi puheenjohtajaksi Raimo Honkasalo Porista. Hallituksen jäsenet ovat Tuija Ukkonen Ikaalisista, Taisto Kaipainen Raumalta, Marja-Leena Juhola Porista, Riitta Pykäläinen Tampereelta, Pertti Marttila Raumalta, Eeva Jylhä-Ollila

Harjavallasta, Pekka Toivanen Porista ja Marko Blomqvist Uudestakaupungista.. Tilintarkastajaksi valittiin Osmo Juvonen Helsingistä, varalle Tiina Inkinen Savonlinnasta.

Sukuseuran jäsenmaksuiksi vahvistettiin 10 euroa/ 2 vuotta, 20 euroa / 5 vuotta, 35 euroa/ 10 vuotta, kannatusjäsenmaksu on 7 euroa vuodessa.

Toimintasuunnitelman vuosille 2009-2010 mukaan toimintaa pyritään kehittämään vaikka sukokouksiin ja sukujuhlaan osallistuvien määrä on vähentynyt. Sukukirjaan kerätään ajan tasalla olevaa tietoa muutoksista, jotka julkaistaan mahdollisessa lisälehtisessä. Ensi kesän sukokokous ja sukujuhla ovat elokuun puolivälissä, tarkempaa tietoa tulee myöhemmin.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa Porissa 3.10.09 Sukuseuran sihteerinä jatkaa Tuija Ukkonen, rahastonhoitajaksi valittiin Pekka Toivanen.

Ukkosen sukuseura hallitus

Suvannon Seudun ilmestyminen vuonna 2010

Suvannon Seutu ilmestyy kahdeksan kertaa myös vuonna 2010. Lehden tilaushinta säilyy entisellään eli 25 eurolla saa lehden kotiin kannettuna. Metsäpirtin yhteyshenkilönä toimii Helka Korpela ja Vuoksen Tais-to Virkki. Sakkola-aineistot lähetetään Marjo Ristilä-Toikalle.

Edessä on jo 53 vuosikerta. Kiitos kaikille tilaajille, lukijoille ja tekijöille; kaikille teille, jotka olette edesauttaneet tämän pitäjälehdessä elämää. Jatkukoon se tuleville sukupolville! Vuoden 2010 ensimmäinen numero ilmestyy helmikuun alulla, siihen tarkoitettut aineistot toimitukseen pe 22.1. mennessä, kiitos. Muut lehdet ilmestyvät sitten maaliskuun loppupuolella, toukokuussa, kesäkuussa, heinäkuussa, syyskuussa, loka-marraskuun taitteessa ja joulukuussa. Kunkin lehden aineistoaikataulu ilmoitetaan edellisessä lehdessä.

Metsäpirtti Sylvi Kekkosen lapsuudenmuistelmissa II: Sylvi Kekkosen perheestä

Sylvi Kekkonen ei ollut syntyperältään karjalainen. Hänen isänsä Kauno Edward Uino oli maalaistalon poika Uudeltamaalta, Artjärveltä. Perheen vanhimman pojan otettua sukutilan isännöyden Edward Uino luki itsensä papiksi.

Sylvin äiti oli pietarilaisen kultasepän tytär Emilia Stenberg, lempinimeltä Miila. Stenbergien perhe vietti kesiään Artjärvellä, jolloin nuoret tutustuivat ja tämä tuttavuus johti avioliittoon Edward Uinon toimiessa apupappina Koivistolla. Häät pidettiin Pietarissa joulukuussa 1894.

Karjala-lehden artikkelissa (7.2.2000) Juha Mattila kirjoittaa, että Karjalan pappina Edward Uino edusti uutta aikaa osin evankelisuudellaan, mutta erityisesti taustaltaan, sillä hän tuli suomenkielisestä talonpoikaissäädystä ja

oli kotoisin itäpuolelta Suomea. Vastakohtana omalle talonpoikaiselle taustalle ja suomenmielisyydelle hän valitsi itseään kansainvälisemmän aviopuolison. Emilia Stenberg osasi suomen ja ruotsin kielten lisäksi venäjää, koulussa opetettiin saksaa, italialaiselta musiikinopettajalta opittiin italiaa. Miila Stenberg opiskeli vuoden Pietarin taideakatemiassa, hän piirsi, maalasi ja teki koruompelutöitä.

Koiviston seurakuntaan kuului kuului mantereen ja saarien asukkaat sekä ulkosaarten, Seiskarin ja Lavansaaren asukkaat. Koivistolta Uinot siirtyivät Pieksämäen maaseurakuntaan, sitten Heinolan maaseurakuntaan (1900-1904) ja takaisin Karjalaan, Metsäpirttiin (1904-1910) ja lopulta vuosina 1910-1916 rovasti Uino toimi Puumalan kirkkoherran virassa.

Sylvi Salome Uino syntyi 12.3.1900 perheen neljäntenä tyttärenä Pieksäällä isänsä ollessa maaseurakunnan apupappina. Sylvillä oli ikää puolitoista kuukautta, kun perhe muutti isän työn perässä Heinolan maalaiskunnan Lusin pappilaan. Täältä perhe sitten muutti Metsäpirttiin Sylvin ollessa nelivuotias. Hänen ensimmäiset muistikuvansa varhaislapsuudesta alkavat täältä.

Raija Haapsaari

Kirjoittaja on Tampereella asuva kirjastoneuvos, joka on tehnyt laaja-alaisen työn tutkiessaan Sylvi Kekkosen kuvaamaa Metsäpirttiä 1900-luvun alussa.

Sarjan ensimmäinen osa julkaistiin Suvannon Seudussa nro 5/2009.

Hannu Turkkinen sai kotiseutuneuvoksen arvonimen

Tasavallan Presidentti Tarja Halonen on suonut kotiseutuneuvoksen arvonimen Sakkola-Säätiön puheenjohtaja Hannu Juhani Turkkiselle. Monessa toimessa ja harrastuksessa työskennellyt Turkkinen sai vahvistuksen arvonimestään 27.11.2009.

Kotiseutuneuvoksen arvonimeä hänelle hakivat Lempäälän kunta, Lempäälän seurakunta, Sakkola-Säätiö, Lempäälän Sotaveteraanit ry ja urheiluseura Lempäälän Kisa Ry.

Työuransa ajan Hannu Turkkinen on toiminut kuntien ja Keski-Suomen lääninhallituksen opetustehtävissä. Lisäksi hän on ollut mukana eräissä valtakunnallisissa kehityshankkeissa. Eläkkeelle hän jäi nelisen vuotta sitten Lempäälän Mattilan koulun luokanopettajan ja rehtorin tehtävästä.

Luottamustoimia hänellä on ollut lukuisia – kuten useiden kuntien, Lem-

päälän seurakunnan, urheilujärjestöjen, Pohjola Norden Lempäälän sekä ErP6:n ja Lempäälän sotaveteraanien piirissä. Paikallishistoriatyössä hänellä on vahva asiantuntemus niin nykyisen asuinkuntansa Lempäälän kuin sukunsa kotiseudun Sakkolan parissa.

Karjalaisen siirtoväen keskuudessa hänen ansionsa ovatkin erittäin mittavat varsinkin Sakkolan ja Suvannon seudun alueella. Hän on vetänyt lukuisia kotiseutumatkoja Karjalan ja Luoteis-Venäjän alueelle, ja hän on ollut aktiivina virallisen ystävyyskuntatoinnin aloittamisessa Käkisalmen eli Priozerskin hallintokuntien kanssa.

Kun viime vuosina koottiin Haparaiten, Keljan ja Purpuan kotiseutukirja Suvannon helmeä, oli Turkkinen toimituskunnan puheenjohtajana. Sakkola-Säätiön hallituksen puitteissa hänellä on monia tehtäviä, ja hän kuuluu myös

Suvannon Seutu -lehden toimituskuntaan. Viime vuosien tärkeimpiä tehtäviä on ollut kannustaa kyläkirjojen tekoon koko Sakkolan alueelta.

Erillinen Pataljoona 6:n puheenjohtajana hän aktiivisesti ajoi Keljan taistelujen muistomerkkihanketta, ja patsas saatiin paljastettua viime elokuussa.

Puolisonsa Soili Turkkisen kanssa Hannulla on monia harrastuksia, kuten matkailu ja kädentaidot. Niiden antimina on syntynyt mm. kirja Joulupukin matkassa maailmalla sekä satumainen Joulupolku perheen pihapiiriin Lempäälän Moisiossa.

Monista toimistaan Hannu Turkkinen on jo aiemmin saanut erinäisiä huomio-osoituksia, ja niistä siis tuoreimpana kotiseutuneuvoksen nimi ja arvo 2009. Onnittelut!

Marjo Ristilä-Toikka

Vauva sai nimen talvisodan alkamispäivänä

70 vuotta täytti Pirkko Maria Hopper, o.s. Kuparinen, nykyinen kotipaikka Scarborough, Englanti. Hän on syntynyt 21.11.1939 Sakkolan Sudenhännäsä, isovanhempiensa Maria o.s. Ruuna ja Tuomas Kuparisen kodissa.

Viikon vanha vauva kastettiin talvisodan alkamispäivänä mummolon tuvassa. Tykillä ampumisesta kuulunut jyttinä ja vieraiden koneiden ylilennot säestivät tilaisuutta. Tuvassa ei ollutkaan enää majoituksessa sotilaita. Sen sijaan sen täytti nopeasta matkaan joutunut, levähtämään tullut ”pakolaisjoukko”.

Seuraavana yönä oli evakkoreessä ”Kirkko-Marikin” – näin mielsi vauvan nimen kaksivuotias Raimo-serkku. Mummolon korkealaitaiseen rekeen kipusivat mummo ja äijä sekä äitimme Tyyne Maria, o.s. Vanhanen, auteltuaan ensin matkaan neljä lastaan, jotka olivat 7-vuotiaasta viikon ikäiseen.

Raimo-serkku sai paikan mummon sylissä. Hänen äitinsä, Hilma-täti, kulki jalkaisin. Hän oli viemässä lehmiä turvaan.

Tulipalon punainen taivas valaisi tietämme matkatessamme kohti tuntematonta tulevaisuutta. Myöhemmin saimme tiedon, että sodan liekit olivat nieleet rakkaan mummolamme pian hyvästijättömme jälkeen.

Selvisimme, vaikka silloin kyllä pelotti.

Pike-siskolla ja aviomiehellään Robinnilla on kolme lasta ja viisi lastenlasta. Onnea ja siunausta edelleen toivottavat kaikki läheisesti jouluun valmistautuvasta Suomesta.

Kaisu Jousto
Lahti

90 vuotta täytti 30.10.2009 Lempi Sofia Paakki o.s. Uosukainen Imatralla. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä Helena, o.s. Kiiski, ja Tuomas Uosukaisen perheen kahdeksanhenkisen lapsijoukon nuorimpana.

Hän kouluttautui jo nuorena ompelijan ammattiin Sakkolassa Ivanoffien liikkeessä Martta ja Ester Räikkösen ohjaamana. Tarkka ja huolellinen työskentelytapa toi korkean ammattitaidon, joka on säilynyt kautta vuosien vireessä.

Lottatehtäviin siirtyminen sotavuosina oli itsestään selvää. Ainakin vaatehuolto-, ruokahuolto- ja ilmalavonta-tehtävissä Lempi-täti toimi, samoin kuin sisarensa.

Sotien jälkeen pysyväksi kotipaikaksi tuli Imatra. Sieltä löytyi puoliso Niilo Paakki. Perheeseen syntyi Päivi vuonna 1955. Puolisot suunnittelivat ja rakensivat yhdessä omakotitalon Imatralla. Siellä jo vuosia sitten leskeksi jäänyt Lempi-täti viettää virkeänä vanhuudenpäiviään tyttärensä Päivin ja vävynsä Sakun kanssa.

Myönteinen elämänasenne, ahkeruus, osallistuminen ja säännöllinen liikunta – sauvakävelyä tunti/päivä – ovat olleet avain virkeään vanhuuteen. Eduksi luonnollisesti ovat mieluisat

vuotuiset veteraanikuntoutukset Kruunupuiston sairaalassa Punkaharjulla.

Meille sukulaisille oli ilo ja suuri kunia käydä onnittelemassa päivänsankaria. Kauniiseen Sakkolan kansallispukuun pukeutunut viehättävä ja pirteä täti oli meitä vastaanottamassa iloisena ja ystävällisenä, kuten aina tavatesamme.

Lempi-tädille Onnea, Elämäniloa ja Terveyttä toivoen kiitollisuudella koko suku. Psta

Maija-Liisa

Meeri ja jälkeläiset juhlapäivänä, vas. Ari Kopola, Meeri Kopola, Aarno Kopola, Sirpa Kopola, Asko Kopola ja Ilpo Kopola.

80 vuotta täytti Meeri Kopola, o.s. Kopperoinen, 20.09.2009. Meerin kotipaikka Sakkolassa oli Haparainen.

Kotikylälle matka on suuntautunut toistuvasti vuodesta 1989 alkaen ja jälleen ensi kesänä matka on jo tilauksessa. Meerin muistikuvat Sakkolasta ovat osoittautuneet kerta toisensa perään

tarkoiksi ja eläviksi ja hän onkin ollut matkakumppaneille korvaamaton tietolähde ja oman sukuhistoriamme elävöittäjä. Juhlapäivää vietettiin lähiomaisten seurassa Valkeakosken Ystävyydentalolla kauniina syyspäivänä. Sukulaiset ja tuttavat onnittelevat alati pirteätä syntymäpäiväsankaria.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täyttää 23.12.2009 Lauri Lamppu, Laitilan Veljeskodissa. Lauri on kotoisin Sakkolan Ojaniemestä.

Maija-Leena Turkinen täytti 60 vuotta marraskuun alussa Lempäälässä. Hän on isänsä Viljo Turkkisen kautta juuriltaan Sakkolan Haparaisista, äitinsä Ella o.s. Niemelä, oli kotoisin Haapsaaresta.

Diakonissa, erikoissairaanhoidaja Maija Turkinen työskentelee tehosastolla Tampereen yliopistollisessa sairaalassa. Vapaa-ajastaan ison osan vie hyväntekeväisyystyö. Hän kerää ja valmistaa avustustavaraa mm. Euroopan köyhimpien maiden lapsille, ja hänen hankkimaansa avustustavaraa on viety myös Karjalaan, kuten Sakkolaan.

-MRT

Veikko Koskinen, syntynyt Metsäpirtistä, täytti 85 vuotta Jyväskylässä lokakuun 22. päivänä 2009. Syntymäpäiviä juhlittiin perhepiirissä Veikon ja Inkerin (syntynyt Sortavalan maalaiskunnasta) kotona Jyväskylässä. Kuvassa ukki ja mummi vanhimman tyttären lasten keskellä.

Jyväskylän ortodoksinen seurakunta muisti myös. Ystäväpalvelusta Eine Hämäläinen ja rovasti Timo Mäkirinta kävivät tervehdys- ja onnitelukäynnillä sekä pitivät hyvin lämminhenkisen ti-

laisuuden kuurojen diakonissa Päivi Lehtisen toimiessa tulkkina.

Heikki Karjalainen täytti 50 vuotta 27.9.2009. Heikin juuret ovat isänsä Mauno Karjalaisen kautta Sakkolan Rönkkylässä.

Heikki oli kantava voima tehtäessä viime vuonna julkaistua Rönkkylän kyläkirjaa.

Heikki Karjalaisen käsialaa ovat myös Sakkolan internetsivut www.sakkola.fi, jotka hän kymmenkunta vuotta sitten laittoi alulle.

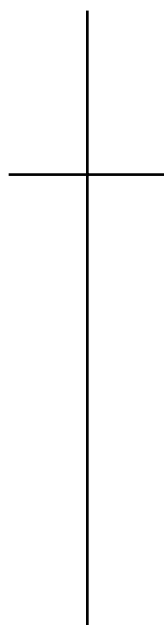
Hän on myös ollut perustamassa hilahtain muokattua aineistotietokantaa, jonka kautta lähivuosina tullaan samaan Sakkola-Museon arkiston tuhansia kuvia sisältävä kuva-aineisto internetiin kaikkien ulottuville.

Heraldiiikan harrastajana hän huolehti myös siitä, että Sakkola sai virallisen vaakunan muutamia vuosia sitten.

Heikki työskentelee WSOY:n oppimateriaalikeskuksessa toimituspäällikkönä, ja aiemmin mm. luokanopettajan tehtävissä. Partiota harrastava monitoimi-

mies on rakentanut itselleen eräkämpän Kuhmalahdelle, jossa hän vastaanotti vieraita pienimuotoisessa merkkipäiväjuhlissaan. Sakkola-Säätiön onniteludelegaatio vei hänelle terveisinä Sakkolan isännänviirin. - MRT

Rakkaamme
TAIMI TASKINEN

os. Ryyppö

s. 7.10.1922 Vuoksela
k. 16.10.2009 Jyväskylä

Rakasta äitiä, mummia ja isomummia
kiittäen ja kaivaten

**lapset ja lastenlapset perheineen
sukulaiset ja ystävät**

*Elon iltasi joutui ja matkan pää
syysaamuna saapui hiljaa
Elon liekki hiipuen sammui pois,
miten väärin rauhaa itkeä ois
Mutta luopua äidistä rakkaimmasta,
mikä estäisi kyyneleitä vuotamasta.
Kiitos, äiti, sun rakkaudesta.*

Siunaus toimitettu 30.10.2009 läheisten läsnäollessa.

Julkaisemme jokaisessa
Suvannon Seudussa tietoja
suku- ja perhetapahtumista.
Lähetä tiedot toimitukseen.
Kysythän asianosaisilta luvan
tietojen julkaisemiseen.

Varatuomariksi

Vaasan hovioikeus myönsi Kaisa Kupariselle varatuomarin arvonimen 2.10.2009. 26-vuotias Kuparinen suoritti tuomioistuinharjoittelun Porin kärjäoikeudessa.

Hän on Viljo Kuparisen pojan Martti Kuparisen vanhin tytär. Viljo Kuparinen oli kotoisin Sakkolan Lapinlahdelta.

Kiviniemen, Kasarmilan ja Viiksanlahden kirjatyöryhmän yhteystiedot

Airi Uosukainen

Niittykatu 7 A 5 13100 Hämeenlinna
p. 050 576 9850
airi.uosukainen@aina.net

Marja Saksa

Kirjastopolku 3 B 13, 08500 Lohja
p. 050 564 5524

Kari Nurmi

Hevossalmentie 22 G 00870 Helsinki
p. 09-6980 892
nurmi.kari@elisanet.fi

Ole Tarvonen

Kivikartiontie 7 B 57 20720 Turku
p. 040 547 0075

Jukka Marttinen

p. 040 517 4286
jukka.marttinen@suomi24.fi
Maisa Söderström p. 040 547 6477

Sirpa Seppä, o.s. Käppi

Höytämöntie 40 A 33880 Lempäälä
p. 050 5151 691
sirpa.seppa@kolumbus.fi

Satu Karvinen

Leppärinne 2 37370 Narva
p. 040 722 9926
satu.karvinen@gmail.com

Antti Hynnä

Ollilantie 11 37500 Lempäälä
p. 040 849 0048
antti.hynna@tut.fi

Marjo Ristilä-Toikka

Rautasemantie 375 37550 Lempäälä
p. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

**OTAPIKAISESTIYHTEYTTÄ,
JOS SINULLA ON AINEISTOA!**

Vihittyjä

Satu ja Erno Korkeamäki on vihitty avioliittoon. Ernon isoäiti Sirkka Sironen, o.s. Kuparinen, on syntynyt Sakkolan Lapinlahden kylässä.

Sakkolan Tuvasta tupaan -kirjan uusinta- painos on valmistunut

Sakkolan kylät
tuvasta tupaan 1939 -
Sakkolan historiaa II
teoksen uusintapainos
nyt ilmestynyt!

Tarkistettu painos on noin
350-sivuinen teos, jossa käy-
dään läpi Sakkolan kylät talo
talolta vuoden 1939 tilanteen
mukaan. Esillä kirjassa on siis
jokainen perhe ja suku, ja yleis-
tietoa Sakkolan pitäjistä ennen
talvisotaa.

Hannu J. Paukun kirjoittaman
teoksen ensipainos julkaistiin
vuonna 1983. Uudistettu pai-
noon nyt julkaistu. Tilaa heti, että
saat kirjan vielä jouluksi!

Kirjan hinta on 30 euroa
+ postituskulut

Tilaukset:

- * Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622, marjo.ristila-
toikka@kolumbus.fi
- * Aila Alanen,
p. 040 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi
- * Eero Pilviniemi
p. 040 708 9213
eero.pilviniemi@elisanet.fi

Kyläkirja on hyvä lahjavihje!

Tilaa oma teos Sakkolan kyläkirja-sarjasta:

* **VILAKKALA**, Vilakkalan, Volossulan ja Kaarjanjoen
koulupiiri, 30 euroa kpl + postituskulut.

* **MUISTOJEN LAPINLAHTI**,
30 euroa kpl + postituskulut.

* **PETÄJÄRVI**, Petäjärven ja Ryhmän koulupiiri,
30 euroa kpl + postituskulut.

* **RÖYKKYLÄ**, hinta 35 euroa + postituskulut

* **SUVANNON HELMI**, Haparainen, Kelja ja Purpua,
hinta 35 euroa kpl + postituskulut

* **TIKANSAARI ja KOTILA** * **SYDÄN-SAKKOLA**

hinta 30 euroa + postituskulut hinta 40 euroa + postit.

TILAUKSI AVASTAANOTTAVAT:

Marjo Ristilä-Toikka

p. 040 730 2622

marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 03-375 2852

tai 040 - 707 6164

aila.alanen@lempaala.fi

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

SUVANNON SEUTU

Tilaa oma

pitäjälehtesi!

puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista asiaa,
historiaa, muistoja ja
nykypäivää.

Vuosikerta 25 euroa

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti
vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Vuosikerran hinta 25 euroa

Julkaisija: Sakkola-Säätiö

Kirjapaino: Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37550 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Puhelin 040 730 2622

tai (03) 374 8 448

marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Helka Korpela,

Kalevan puistotie 13 C 58

33500 Tampere, p. 040 565 0905

helka.korpela@kolumbus.fi

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere

p. 03 - 363 1750, 0400-576722

taistovirkki@gmail.com

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03-3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p. 09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

**www.
vuoksela-seura.fi**

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Marja-Liisa Vesanto
sihteeri
Pajatie 6
01800 Klaukkala
marjalis.vesanto@hotmail.com

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720
esko.lylander@pp.inet.fi

Anja Paksu
Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@nettikirje.fi

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 050 357 5767
niilo.kiiski@dnainternet.net

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@nettikirje.fi

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 59 7720
esko.lylander@pp.inet.fi

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Mauri Ukkonen, puheenjohtaja
Ojahaanpolku 8 B 23
01600 Vantaa
p. 0509192629

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Tapio Sihvo, puheenjohtaja
Formupojantie 8, 14500 Iittala
p. 03-6765024, 040-5411502
tapio.sihvo@gmail.com

Kauko Komonen, varapj
Linvallinkatu 4 A 1, 30100 Forssa
kauko.komonen@surffi.net
p. 03-4224883, 040-5020487

Ebba Penttilä, sihteeri
Leppämäentie 5, 31300 Tammela
ebba.penttila@gmail.com
p. 03-4360136, 040-8232016

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Tuula Nieminen
Erätie 26, 33800 Tampere
p. 03-2231400, 0400-833386